

Padėtis Bosnijoje dar vis neaiški

Sarajevas, liepos 13 d. — Jungtinių Tautų oficialiais duomenimis, trečiadienį Bosnijos serbų kariuomenė užėmė JT paskelbtoje „saugumo zona“ teritorijoje esantį Srebrenica miestą, išvadydama tūkstančius išsigandusių musulmonų pabėgėlių.

Serbų kariuomenės vadas generolas Ratko Mladic atvyko 40 sunkvežimių kolona į okupuotą vietovę. Jis įsakė moterims, vaikams ir seniems žmonėms pasitraukti iš buvusios JT olandų karių žinioje teritorijos, kur apie 40,000 musulmonų iš serbų okupuotų vietovių buvo radę prieglobstį.

Musulmonų pabėgėliai vyrai, vyresni kaip 16 metų, buvo atskirti nuo šios grupės ir bus priversti tarnauti serbų kariuomenėje, atlikus atitinkamus patikrinimus, apklausinėjimus.

„Tai yra nežmoniško „rasinio valymo“ pavyzdys JT „saugumo zonoje“, pasakė JT Pabėgėlių biuro atstovas Kris Janowski. „Desimtis tūkstančių nekaltų žmonių pateko į Bosnijos serbų rankas“.

Tai buvo žiauriausias Bosnijos serbų kariuomenės žingsnis jau dvejus metus besitęsiančiame kare. Tai buvo pirmas kartas, kai Jungtinių Tautų

karinės pajėgos nesugebėjo apsaugoti civilių gyventojų.

Bosnijos prezidentas Alija Izetbegovic išreiškė didelį nepasitenkinimą JT dėl Srebrenica teritorijos atidavimo serbams. Jis pareiškė, kad musulmonų vyriausybė nepratęs susitarimo, kuriuo pripažįstamas Jungtinių Tautų buvimas Bosnijoje. Šio susitarimo galiojimo laikas baigiasi lapkričio mėnesį, ir matomai Jungtinių Tautų bus paprašyta kuo greičiau išvesti savo karines pajėgas iš Bosnijos.

Izetbegovic pareikalavo Jungtinių Tautų ir NATO, panaudojant kariuomenę, atgauti Srebrenica vietovę, pareikalavo JT specialaus pasiuntinio Yasushi Akashi atšaukimo iš pareigų. Akashi, Bosnijos vyriausybės nuomone, yra per daug nuolaidus derybose su serbais.

Serbų sukilėliai paėmė ir nelaisvę mažiausiai 48 JT olandų karių. Jei visi likusieji 400 JT karių yra serbų užimtoje teritorijoje, jie iš esmės taip pat laikomi belaisviais.

Trečiadienį naktį apie 3,000 musulmonų moterų ir vaikų serbų sunkvežimiais buvo evakuoti 255 mylias į vakarus nuo Srebrenica miesto į vyriausybei priklausantį Kladanį kaimą.

Prasidėjo stojamieji egzaminai

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Lietuvos aukštosiose mokyklose prasidėjo stojamieji egzaminai. Vilniaus universitete populiariausias šimt yra Filologijos fakultetas. Didžiausią konkursą teks įveikti norintiems studijuoti norvegų kalbą, mat priimti į šią specialybę planuojama 12 studentų ir 2 laisvuosius klausytojus, o pareiškimus dėl stojimo į šį fakultetą yra padavę 109 asmenys.

Svarstomas Lietuvos-Rusijos jūros ribų projektas

Vilnius, liepos 4 d. — Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos igaliotosios delegacijos grįžo iš Vilkaviškio rajono Vištyčio apylinkės, kur prie Vištyčio ežero buvo susitiktę tartis dėl abiejų šalių valstybinių sienų, ekonominių zonų ir kontinentinio povandeninio žemyno ribų nustatymo. Tai buvo vienuoliktasis Lietuvos ir Rusijos derybininkų susitikimas.

Delegacijos, vadovaujamos Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Rimanto Šidlausko bei Rusijos Federacijos Nepaprastojo ir igaliotojo ambasadoriaus Juri Šolmovo, apsikėitė savo pasiūlymais, kaip atriboti Baltijos jūros sienas tarp šių valstybių. Buvo susitarta rengti tarpvalstybinės sutarties dėl jūrinių ribų projektus.

• Lietuvoje, Alytaus miesto Likiškėlių kvartale, kur statomi individualūs bei daugiabučiai, keliose vietose buvo aptikta nuo II pasaulinio karo užsilikusio sprognė lauko kariuomenės brigados „Geležinis vilkas“ Alytaus motorizuoto „Kunigaikštienės Birutės“ pėstininkų bataliono išminuotojai šį naujų statybų rajoną vertina kaip itin pavojingą.

Daugiau kaip 200 nori tapti anglų kalbos specialistais, tačiau bus priimtas tik penktadalio norinčių. Lietuvių filologiją studijuoti nori 156, o priimti planuojama norinčių tik 40.

Jau kelintus metus iš eilės nepopuliariausios specialybės Vilniaus universitete — fizika ir chemija.

Pareiškimus studijuoti Vilniaus universitete šiemet yra padavę daugiau kaip 4,000 jaunuolių, o priimti į stacionaro skyrių planuojama 1,222 studentų, ir neakivaizdinį — 315 studentų.

• Rygoje (Latvija) prasidėjo istorinis teismo procesas. Prieš Rygos apygardos teismą stojo 87 metų dimisijos generolas majoras Alfonsas Nuovikas. Pirmą kartą Latvijos istorijoje bus nagrinėjama dalyvavimo masinėse politinėse represijose byla. Buves Latvijos SSR vidaus reikalų liaudies komisaras ir valstybės saugumo ministras (1940-1953), Nuovikas kaltinamas genocidu, nusikaltimais žmonijai.

Čikagos radijo žurnalistas Leonas Narbutis, apsilankęs Lietuvoje, „Lietuvos aidą“ redakcijoje kalbėjosi su žurnalistais, kur pareiškė galvojęs apie privatų verslą Lietuvoje.

Tūkstančiai Bosnijos musulmonų pabėgėlių iš Rytų Bosnijos okupuoto Srebrenica miesto serbų karių buvo suvaryti į Potocari kaimą.

Baltijos šalių partijos turi bendrauti

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Latvijoje, kurortiniame Jūrmalos mieste, pirmą kartą įvyko Baltijos demokratų ir liberalų partijos konferencija. Ją suorganizavo Latvijos Demokratų partija ir Olandijos Demokratų partija „D66“.

Konferencijoje dalyvavęs Lietuvos Demokratų partijos (LDP) atsakingasis sekretorius Valdas Petrauskas liko patenkintas forumo darbu. „Baltijos šalių partijos nebendruoja tarpusavyje. Reikia stengtis užmegzti kuo glaudesnius draugiškus ryšius su kitų valstybių giminogomis partijomis“, pareiškė jis.

Pakeista studentų kreditavimo tvarka

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Lietuvos vyriausybės posėdyje, nagrinėjant aukštojo mokslo problemas, buvo nutarta patobulinti aukštųjų mokyklų studentų kreditavimo tvarką. Ankstesni kreditavimo neefektivumą lėmė kelios priežastys. Tai — turto įkeitimas norint gauti kredita, maža kredito suma, trumpas paskolos gražinimo laikotarpis. Taip pat nebuvo numatyta galimybė studijų kreditavimą naudoti kaip skatinimo priemonę studentams įsidarbinti valstybinėse įstaigose, kuriose dėl įvairių priežasčių trūksta specialistų. Naujose patvirtintose taisyklėse minėti trūkumai yra pašalinti.

Pasirašyta svarbi Lietuvos-Graikijos bendradarbiavimo sutartis

Vilnius, birželio 29 d. — Lietuvos Respublikos valstybinė delegacija, kuriai vadovavo ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, birželio 25-28 d. lankėsi Graikijoje. Delegaciją sudarė: ministras Jonas Biržiškis, Vytautas Einoris, Romas Vaitekūnas, Gintautas Žintelis, URM sekretorius Albinas Januška, Lietuvos banko valdybos pirmininkas Kazys Ratkevičius, kiti valstybės pareigūnai. Delegaciją lydėjo keliolika Lietuvos verslininkų, Lietuvos investicijų agentūros vadovai.

Vizito metu Atėnuose buvo pasirašyta Lietuvos ir Graikijos vidaus reikalų ministerijų bendradarbiavimo sutartis, susitarimas dėl tarptautinio keleivių ir prekių vežimo. Pagrindiniai Lietuvos ir Graikijos siekiai buvo užfiksuoti Lietuvos vyriausybės ir Graikijos vyriausybės sutartyje dėl ekonominio, pramoninio ir technologinio bendradarbiavimo. Sutartis numatyta penkeriems metams.

Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius taip pat susitiko su Graikijos parlamento pirmininku Apostolu Kaklamaniu, Graikijos pramonės ministerijos vadovu Kostu Simičiu, Visos Graikijos socialistinio judėjimo partijos PASOK centro komiteto generaliniu sekretoriumi Akiu Tsohatzopulu, kitais Graikijos pareigūnais, jį priėmė Graikijos Respublikos prezidentas Konstantinas Stefanopulas.

Konferencijoje „Verslo ir investicijų galimybės Lietuvoje“ Adolfas Šleževičius perskaitė pranešimą. Graikija tapo penktąja valstybe, kurioje Lietuvos atstovai pristatė Lietuvą ir investicijų joje galimybes.

Kiniečiai domisi Kauno pramonės įmonėmis

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Lietuvoje viešinti Kinijos Liaudies Atstovų susirinkimo delegacija, lydimi Kinijos Liaudies Respublikos ambasadoriaus Lietuvoje Wang Zhaoxian, lankėsi Kaune. Miesto meras Vladas Katkevičius svečius informavo apie besiplečiančius ekonominius Kauno ryšius su šia rytų šalimi. Jis pabrėžė, kad, atsižvelgiant į Kauno gerą geografinę padėtį bei transporto plėtros perspektyvas, šie ryšiai galėtų plėstis. Svečiai sakė, kad jų valstybė yra suinteresuota plėtoti ryšius su Lietuva ir konkrečiai — su pramonės centru Kaunu, domėjosi pagrindinėmis vyraujančiomis šio miesto pramonės šakomis.

Panaikintas mokeskis už vizas

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Lietuvos vyriausybė nutarė panaikinti mokesčių už paprastųjų vienkartinę vizą išdavimą Švedijos Karalystės ir Austrijos Respublikos piliečiams, atvykstantiems į Lietuvą.

Tai buvo įvykdyta lygiaus šalių atstovavimo pagrindais.

Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius taip pat susitiko su Graikijos parlamento pirmininku Apostolu Kaklamaniu, Graikijos pramonės ministerijos vadovu Kostu Simičiu, Visos Graikijos socialistinio judėjimo partijos PASOK centro komiteto generaliniu sekretoriumi Akiu Tsohatzopulu, kitais Graikijos pareigūnais, jį priėmė Graikijos Respublikos prezidentas Konstantinas Stefanopulas.

Konferencijoje „Verslo ir investicijų galimybės Lietuvoje“ Adolfas Šleževičius perskaitė pranešimą. Graikija tapo penktąja valstybe, kurioje Lietuvos atstovai pristatė Lietuvą ir investicijų joje galimybes.

Konferencijoje „Verslo ir investicijų galimybės Lietuvoje“ Adolfas Šleževičius perskaitė pranešimą. Graikija tapo penktąja valstybe, kurioje Lietuvos atstovai pristatė Lietuvą ir investicijų joje galimybes.

Klaidos turi būti ištaisytos

Vašingtonas, liepos 13 d. — Lietuvos ambasada Vašingtone birželio pradžioje pasiekė JAV bendrovės „The Topps Company, Inc.“ išleista krepšinio kortelė, skirta NBA žaidžiamajam žymiam lietuvių krepšinininkui Šarūnui Marčiulionui. Tokios NBA žaidėjų kortelės yra leidžiamos milijoniniais tiražais ir yra labai populiarios tarp krepšinio gerbėjų, ypač jaunuomenės. Kortelėje pristatomas ne tik pats krepšinininkas, bet ir valstybė, kurios pilietybę turi žaidėjas.

Didelei ambasados darbuotojų nuostabai ir nusivylimui gražiomis Šarūno Marčiulionio nuotraukomis papuoštoje kortelėje, trumpoje informacijoje apie Lietuvą buvo įsivėlę grubių klaidų: neteisingai nurodytas Lietuvos plotas, klaidai įsibrovė ir rašant Š. Marčiulionio gimtojo miesto Kauno pavadinimą. Kortelėje įrašyta, kad svarbiausios Lietuvos eksporto prekės yra „rugiai, miežiai, linai ir gintaras“, valstybinė valiuta — rublis, kad Lietuvoje kalbama rusų ir ukrainiečių kalbomis.

Ambasada kreipėsi į bendrovės „The Topps Company, Inc.“ prezidentą John J. Langdon, nurodydama kortelėje esančius netikslumus ir paprašė

JAV Atstovų Rūmai: Pagalbos teikimas užsienio šalims

Washington, D.C. (liepos 11 d.) — JAV Atstovų Rūmai svarstė įstatymo projektą — H.R. 1868 — dėl finansinės pagalbos teikimo užsienio šalims 1996 metais. Svarstant šį projektą, buvo numatytos griežtos pataisos, sumažinant pagalbą Rusijai, Turkijai ir kitoms šalims. Visoms užsienio valstybėms pagalba numatoma sumažinti 12 procentų, ypač griežtai apsvarstant jos teikimą Nepriklausomų Respublikų Sąjungai (NVS), į kurią įeina kai kurios buvusios Sovietų Sąjungos respublikos. Pagalba bus sumažinta nuo 842,500,000 dol. (1995 m.) iki 580 mln dolerių. Tokiam sprendimui įtakos turėjo Rusijos karas Čėčenijoje ir Rusijos branduolinės ginkluotės bei technikos pardavimas užsieniui.

Rytų Europos ir Baltijos šalims pagalbą žadama sumažinti nuo 359 mln dol. (1995 m.) iki 324 mln dol. (1996 m.). Net jei šiais metais bus išvengta radikalių apribojimų Rytų Europos ir Baltijos šalims, respublikonų pasiūlytame plane 1997 metais, pagalba tesiekia 250 mln dolerių. Respublikonai, be to, siūlo iki 1999 m. visiškai nutraukti tokios pagalbos teikimą.

Jeigu JAV Kongreso atstovų dauguma nuspręs sumažinti pagalbą Rusijai dėl jos elgesio, nukentės Ukraina, Gruzija, Kirgizija, kitos šalys, kadangi JAV negali garantuoti teisingo lėšų paskirstymo, kuris bus atliekamas NVS viduje.

JAV Lietuvių Bendruomenėi bendradarbiaujant su Kongreso atstovu Richard Durbin (D-IL), pavyko apsaugoti Baltų amerikiečių verslo fondą. Tačiau dvi savaites prieš tai, kai įstatymo projektas H.R. 1868 buvo pateiktas svarstyti JAV Atstovų Rūmams, Užsienio reikalų pakomiteto pirmininkas,

Kongreso atstovas Sonny Callahan (R-LA), pasiūlė, atsižvelgiant į įstatymo projekto nurodymus, kurie igalioja Valstybės departamentą, suteikti papildomą 30 mln dolerių finansinę pagalbą Vengrų verslo fondui, nors Baltų amerikiečių verslo fondas dar nėra gavęs 70 proc. žadėtosios finansinės paramos.

Kongresui patvirtinus 50 mln dolerių pagalbos sumą, po dvejų metų svarstybų Valstybės departamentas ir JAV Tarptautinio vystymo biuras patvirtins paramą tik 15.5 mln dolerių sumai.

Kongreso atstovas Richard Durbin, būdamas Finansų skirstymo komiteto nariu, pažadėjo paremti Baltų fondą, svarstant H.R. 1868 projektą. Jo paruoštame komiteto pareiškime, be kita ko, sakoma, jog USAID garbės reikalas — pirmiausia paremti fondus, kuriuos JAV administracija numatė remti iš pradžių, nenušizengiant Kongreso suvažiavimo nutarimams ir remiantis susitarimais tarp USAID ir kiekvieno iš verslo fondu.

Pareiškime pabrėžiama, jog USAID paramos sumažinimas Rytų Europos ir Baltijos šalims bei NVS neturėtų būti atliekamas kitų fondų sąskaita.

Be to, buvo pasiūlyta papildomą finansinę pagalbą Vengrų verslo fondui suteikti tik tuomet, kai visi kiti fondai bus pilnai aprūpinti. Tokio turinio kalbą Richard Durbin numatė sakyti JAV Senate, kai H.R. 1868 įstatymo projektas bus pateiktas svarstyti.

JAV Lietuvių Bendruomenė tikisi, jog USAID ir JAV Valstybės departamentas nepažeis finansinių susitarimų su Baltų amerikiečių verslo fondu, ir suteikta pagalba padės Lietuvos, Latvijos ir Estijos smulkias privatus verslo vystymuisi.

Svarstyta Lietuvos muitinių veikla

Vilnius, liepos 12 d. (Elta) — Lietuvos vyriausybės posėdyje buvo išklausa informacija apie muitinės veiklą. Šalies muitinėse šiuo metu dirba 3,013 darbuotojų. Per penkis šiuo metu mėnesius iš fizinių asmenų bei ūkio subjektų buvo surinkta 516,798 litų mokesčių. Per pusemetį išskeltos 66 baudžiamosios bylos dėl kontrabandos — 57.6 proc. daugiau nei pernai.

Posėdyje buvo konstatuota, kad dar trūksta kvalifikuotų kadru, nepakankamai koordinuojami bendri veiksmai su pasienio bei ekonomine policija.

KALENDORIUS

Liepos 14 d.: Palaimintoji Kateri Tekawitha, mergelė, „Mohawk indėnų Lelija“ (1656-1680); Šv. Kamilas de Lellis, kunigas, ligonių slaugytojas (1550-1614); Vidutis, Gerdvilas. Prancūzijoje švenčiama Bastilijos diena.

Liepos 15 d.: Šv. Bonaventūras, vyskupas, Bažnyčios mokytojas (1221-1274); Donaldas, Žvingilė, Gerimantas, Girkantas. 1410 m. įvyko Žalgirio mūšis. 1909 m. gimė tautosakininkas Jonas Balys.

Lietuvos krepšinininkams laimėjus Europos čempionate sidabrą, Šarūnas Marčiulionis buvo apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino III laispio ordinu.

juos ištaisyti. Po dvejų savaitių ambasada pasiekė John J. Langdon laiškas, kuriame buvo atsiprašoma už apmaudžias klaidas ir žadama artimiausiu laiku jas atitaisyti.

Lietuvos ambasada Vašingtone kreipiasi į visus, pastebėjusius panašaus pobūdžio klaidas, žvingilė, Gerimantas, Girkantas. 1410 m. įvyko Žalgirio mūšis. 1909 m. gimė tautosakininkas Jonas Balys.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

Š. A. BALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

1995 m. Š. Amerikos Baltiečių ir Lietuvių Lengvosios atletikos pirmenybės rugsėjo 9 ir 10 d. vyks Clevelande, Ohio. Lietuvių pirmenybės išvedamos iš baltiečių. Pirmenybes vykdys Clevelando LSK „Žaibas“.

Varžybos vyks šiose klasėse: vyrų (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19 m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų „Sub-masters“ (35-39 m.) visų klasių „Masters“ — (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Prieauglio klasifikacija — pagal dalyvio amžių 1995 m. gruodžio 31 d. Sub-masters ir masters — pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia planuojama šeštadienį, rugsėjo 9 d., anksti po pietų. Sekmadienį nuo 10 val. ryto.

Dalyvių registracija pagei-

daujama iki 1995 m. rugsėjo 5 d. imtinai, šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122.

Tel. (216) 486-0889. Faksas (216) 943-4485.

Papildomi kontaktai: Eglė Laniauskienė 216-731-7464, Irena Wilinon 905-822-0302, Danguolė Alderdice 905-639-7711.

Varžybų vieta ir tikslus laikas bus paskelbta spaudoje. Smulkios informacijos bus praneštos visiems ŠALFAS-gos vienetams. Klubams nepriklausantieji, informacijų gali kreiptis į A. Bielskų bei kitus aukščiausių nurodytus asmenis ar į bet kurį lietuvių sporto klubą.

Klubai ir pavieniai lengvatlečiai skatinami šiose varžybose dalyvauti.

ŠALFAS-gos Lengvosios Atletikos komitetas ŠALFAS-gos centro valdyba

TOMUI PUKŠČIUI TREČIASIS AUKSO MEDALIS

JAV ieties metimo rekordininkas ir vienas geriausių pasaulyje ietinininkų — Tomas Pukštys iš JAV lengvosios atletikos pirmenybių, vykusių birželio 16-17 d. Sacramento mieste, Californijoje, parsivežė trečiąjį aukso medalį, ietį nusikraidinęs 81.48 m. Antroje vietoje likęs losangelietis Erik Smith buvo tolokai atsilikęs. Dar toliau liko trečią vietą užėmęs Jim Connolly, irgi iš Californijos. Šie trys pakviesti į JAV rinktinę, dalyvausiančią pasaulio pirmenybėse, rugpjūčio 4-13 dienomis vyksiančią Goteburge, Švedijoje, tačiau Pukštys kolegoms dar nepajėgė įvykdyti kvalifikacinės normos.

Grįždamas iš JAV pirmenybių Sacramento mieste jis trumpam buvo sustojęs pas savo tėvus, gyvenančius netoli Čikagos. Po kelių dienų poilsio išskubėjo į varžybas Suomijon. Tomas sako, kad ši vasara jam bus labai karšta, nes žada dalyvauti eilėje atsakingų varžybų, ju tarpe yra ir Pasaulio lengv. atletikos pirmenybės Švedijoje.

Reikia pažymėti, kad ši sezoną T. Pukštys pradėjo gana sėkmingai ir turėjo daug gerų pasirodymų. JAV didžioji spauda neseniai paskelbė, kad T. Pukštys stovi pirmoje vietoje Mobil rengiamųjų didžiųjų varžybų lentelėje. Čia jis eina pirmuoju su 16 taškų. Už jo rikiuojasi vokiečiai R. Hecht su 14 ir švedas D. E. Wennlund bei rusas A. Murujev su 12 taškų ir kiti su mažesniais laimikiais.

E. Šulaitis

Tomas Pukštys, JAV ieties metimo rekordininkas, rodo uniformą su kuria dalyvavo 1991 m. Lietuvoje vykusiame IV PLS žaidynėse.

Nuotr. Ed. Šulaitis

REIKALINGA KNYGA „IŠEIVIJOS LIETUVIŲ SPORTAS“

Vienam Lietuvos dienraščiui reikalinga 1986 metais Toronte išleista knyga „Išėjusių lietuvių sportas“ (red. K. Čerkeliūnas, Pr. Mickevičius, S. Krašauskas).

Jeigu kas nors iš skaitytojų galėtų šią knygą perleisti, prašomas susisiekti su Edvardu Šulaičiu, 1330 S. 51 Ave., Cicero, IL 60650, tel. (708) 652-6825. Už tai iš anksto dėkojama.

45-semetinė ŠALFAS-gos pirmenybė, Clevelande vykusi š. m. gegužės 19-21 d. ŠALFAS-gos sekretorius Algirdas Bielskus ir žaidynės pirmą vietą laimėjęs Clevelando „Žaibo“ tinklininkės. Iš k. — Rūta Maželytė, Rita Klorienė, Laura Rekšytė Sunahara, Lina Žiedonytė Morsher, Eglė Laniauskienė, Vilma Kijauskienė ir Valdonė Žiedonienė.

Nuotr. E. Vodopalienės

„ŽAIBAS“ 1950-1995

Clevelando lietuvių sportinė veikla prasidėjo 1921 metais, kai Pirmojo pasaulinio karo veteranas Jurgis Venclovas suorganizavo lietuvių katalikų atletų klubą. Minint Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 20-metį, 1938 m. klubas dalyvavo Pirmoje Lietuvos Tautinėje Olimpiadoje Kaune. Visos Amerikos lietuvių sportininkų grupės vadovas buvo tas pats Jurgis Venclovas.

Po Antrojo pasaulinio karo, JAV Kongresui priėmus DP įstatymą, į JAV iš įvairių tremtinių stovyklų imigravo arti 30,000 lietuvių, iš jų daugiau 3,000 į Clevelandą, tuo pačiu pagyvindami jau susilpnėjusią visokeriopą lietuvišką veiklą.

1950 m. gegužės 5 įsisteigė lietuvių sporto klubas, pasi- vadinęs „Žaibo“ vardu. Pirmasis jo pirmininkas Vytautas Januškis. Tų pačių metų rugsėjo mėn. išrinkta nauja valdyba su pirm. Algirdu Bielskumi.

1951 m. Toronte vykusiame Pirmosiose Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynėse „Žaibas“ dalyvavo krepšinyje, tinklinyje ir stalo tenise, o Antrųjų Š.A. lietuvių sporto žaidynių 1952 m. liepos 4-6 d. „Žaibas“ buvo rengėjas. Dalyvavo krepšinyje, tinklinio, stalo teniso ir lengvosios atletikos komandos.

Pradžioje „Žaibas“ kultyvavo tiktai krepšinį, tinklinį, lengvąją atletiką, stalo tenisą ir šachmatų, o vėliau, nuo 1956 m. prisidėjo plaukimas, 1959 m. lauko tenisas, 1969 m. slidinė-

jimas, 1978 m. biathlonas, 1980 m. šaudymas, 1982 m. raketbolas. Softbolas ir beisbolas iki 1993 m. veikęs atskirai, nuo 1993 m. įsijungė į LSK „Žaibą“, kaip sekcija.

Per visą savo 44 metų gyvavimo „Žaibas“ aktyviai dalyvavo Š. Amerikos lietuvių bei pabaltiečių varžybose. Klubas surengė keletą metinių Š.A. lietuvių žaidynių ir nemažai lietuvių ir pabaltiečių įvairių sporto šakų pirmenybių bei kitų platesnės

apimties varžybų. Klubo pirmininkais yra buvę šie asmenys: Vytautas Januškis 1950 m., Algirdas Bielskus 1950-1957 m., Rytas Babickas 1957-1975 m., Juozas Kijauskas 1975-1991 m. ir, nuo 1991 m. rudens — Vidas Tatarūnas.

Šiuo metu, pagal 1995 m. sąrašus, klube yra daugiau 100 ŠALFAS-gos registruotų narių.

Iš 45-jų metinių ŠALFAS-gos Sporto žaidynių leidinio

ŠALFAS-gos 45-semetinė varžybose, š. m. gegužės 19-21 d. vykusiame Clevelande, įspūdingai dalinasi Clevelando „Žaibo“ tinklinio komandos kapitonas Rita Klorienė, klebonas kun. Gediminas Kijauskas, SJ, ir ŠALFAS-gos pirm. Audrius Šileika.

Nuotr. E. Vodopalienės

A. SABONIS ŽAIS AMERIKOJE

Arvydas Sabonis, šešetą metų žaidęs Ispanijoje, paskutinius tris sezonus su Madrido „Real“, nutarė priimti Portland, Oregon, krepšinio profesionalų klubo „Trail Blazers“ kvietimą. Birželio 3 dieną šimtatūkstantiniame Madrido stadione, per centrinės Ispanijos futbolo čempionato rungtynes buvo iškilmingi atsiseikinta su

„Real“ krepšinio žvaigždė Arvydu Saboniu. Sabonis šiam klubui padėjo šiemet tapti Europos klubų čempionu. Pagrindinis Lietuvos rinktinės puolėjas žaidė Europos vyrų krepšinio čempionate, Graikijoje. Į JAV Arvydas Sabonis ketina vykti rugpjūčio mėnesį.

(LR 05.15)

Futbolas Lietuvoje

KAUNIEČIAI FUTBOLŲ ČEMPIONAI

Naujaisiais Lietuvos futbolo čempionais tapo Kauno „Inkaro-Grifo“ komanda, kuri per reguliarių pirmenybių sezoną buvo surinkusi tiek pat taškų, kaip ir Vilniaus „Žalgirio“ vienuolikė. Prireikė net dviejų papildomų rungtynių čempiono išaiškinimui. Pirmosios jų baigėsi lygiomis (0-0), o antrosie Kauniečiai pasiekė 2-0 pergalę. Abu įvarčius įmušė buvęs žalgirietis Darius Maciulevičius. Čia reikia pažymėti, kad žalgiriečiai nesugebėjo laimėti pirmenybių jau treti metai iš eilės.

Ši Kauno komanda pasiekė pergalę ir Lietuvos futbolo taurės varžybose, kurių finalas birželio 23 d. vyko Klaipėdoje. Čia irgi rungtis „Inkaras-Grifas“ prieš Vilniaus žalgiriečius. Pergalė trumfavo kauniečiai, kurių E. Poderis du kartus nu-ginklavo vilniečių vartininką.

E.Š.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuomiama. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:	\$110.00	\$60.00	\$40.00
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.000	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausias redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priimančios, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuodžiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasiilkti kopiją.

KANADOS KREPŠININKAI VYKSTA Į V PLS ŽAIDYNES

Į Penktąsias Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynes š. m. liepos 30 - rugpjūčio 5, vyksta Kanados jungtinė „Aušros“ ir Hamiltono „Kovo“ vyrų krepšinio komanda. Šią rinktinę sudaro: „Aušra“ — Stepas Arlauskas, Chuk Aleksinas, Linas Balaišis, Aleksas Brainis, Andrius Ruff ir Andrius Krašauskas-Tyler. „Kovas“ — Gedas Dziemionas, Ričardas Lianga, Džiuntas Otto, Jason Tatti, Ričardas Wesełowski ir Antanas Valaitis. Vadovų grupę sudaro: Rimas Miečius — treneris, Arūnas Morkū-

nas — „Aušros“ išdininkas, Audrius Vaidila — „Aušros“ narys, Arvydas Šestokas — „Kovo“ pirm., Raimundas Kybartas — „Kovo“ treneris ir Robertas Tatti — „Kovo“ teisėjas.

Sig. K.

LIETUVOS BALERINAI — PIRMASIS PRIZAS

Birželio 21 d. Suomijoje, Helsinkyje, buvo paskelbti tarptautinio baletu konkurso, vieno iš labiausiai prestižinių pasaulyje, rezultatai. Eglė Špokaitė, Vilniaus baletu mokyklos auklėtinė, Lietuvos Operos ir baletu teatro solistė, laimėjo pirmąjį prizą (8,000 dol.) vyresniųjų grupėje. Konkurse, kuris vyko trimis ratais, dalyvavo 79 baletu šokėjai iš 36 valstybių. Baleriną konkursui parengė Jonas Katakinas.

(LR, 06.22)

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-unto diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimul** (kalbėt angliškai) tel. 708-422-8260

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6998 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2809
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. 7 v.v., antr. 9 v.r.-12. ketvd. 12-4 v. p.p., penkt. 12-6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
3000 N. Halsted
Chicago, IL 60657
Tel. 312-296-3600

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS CHIRURGIJA
1185 Dundas Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 778-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIJBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kiek dar „linijų“ bus peržengta?

Nėra jokia paslaptis, kad Jungtinių Tautų organizacija, visai neseniai iškilmingai šventusi savo 50 metų amžiaus sukaktį, šiuo metu atrodo „pasenusi ir bedantė“. Galbūt jokia kita tarptautinė organizacija, savo įsteigimo pradžioje teikusi pasauliui šviesią taikos viziją, kurios po II pasaulinio karo taip ilgėjosi žmonija, per palyginti trumpą laiką apvylyt ir savo narius, ir pasaulinius stebėtojus.

Kone baigiamajam smūgi JTO kirtu Bosnijos serbai. Nepaisant gausių ir gerai ginkluotų JT karinių pajėgų Bosnijoje, nepaisant JT vadovybės perspėjimų, prašymų, grasinimų, serbai visai nesivarždami tęsia „etninę valymą“ Bosnijoje-Herzegovinoje. apšaudydami musulmonų gyvenvietes ir užimdami vis naujas jų teritorijas. Pasaulį stebina JT pajėgų ir vadovybės nepajėgumas apginti net savo žmones nuo sužeidimo, mirties ar viešos pajuokos, kai kariai paaimami ir nelaisvę ir tampa serbų pasityčiojimo objektu. „Paskutinis šaudas ant kupranugario nugaros“ užmestas šią savaitę, kai Bosnijos serbai be pasipriešinimo užėmė „saugia zona“ paskirtą miestelį – Srebrenicą.

Bosnijoje JT pajėgos 1993 m. įkūrė keletą tokių „apsaugos zonų“ (įskaitant Sarajevo miestą, kuris tikrai nepasizymi saugumu...) į kurias susitelkė tūkstantai pabėgėlių iš serbų užimtų vietovių. Tai, kaip vienas JT karys išsireiškė, tarytum milžiniškos koncentracijos stovyklos, apsuotos ne spyglinių vielų ir ginkluotų sargybinių, o priešų. Pabėgėliai stovyklose maitinami JT humanitarinės pagalbos dėka, bet gyvena skurdžiai, susikimšę, kupini nuolatinės baimės ir nevilties.

Srebrenica yra maždaug 10 km nuo Serbijos sienos – ryčiausia „apsaugos zona“ Bosnijoje. JT karines pajėgas miestelyje sudarė daugiausia olandų tautybės kariai. Jie ir apie 27,000 pabėgėlių, serbams įgyviaus j Srebrenicą, skubiai traukėsi į kitą artimiausią „saugia zona“, esančią už maždaug 2 mylių – Potocari miestelį. Ten JT kariai galėjo bejėgiškai stebėti, kaip ginkluo-

ti serbai apsupo pabėgėlius, atskyrė moteris ir vaikus nuo vyrų ir išvežė „į užfrontę“. Vyrų (nuo 16 metų amžiaus) bus „patikrinti“, ar nepriklausė „teroristų grupėms“, o paskui galbūt bus jiems leista susijungti su savo šeimomis.

Trečiadienį vykusiame JT posėdyje galėjome ir mes stebėti pasaulio valstybių atstovus, tęsiančius savo įprastinę „veiklą“, t.y. nutarusius duoti dar vieną griežtą išpėjimą serbams, kad nedelsiant pasitrauktų iš „saugiuo zonų“ ir leistų JT kariams teikti humanitarinę pagalbą pabėgėliams. Pasigirdo atsargūs pasiūlymai, kad gal reikėtų šį perspėjimą paremti „tvirtesniais argumentais“, bet Rusijos atstovas griežtai pasakė „niet!“ – jokių sankcijų serbams, jokių puolimų iš oros, sausumos, jūros. Serbai nedeliamai... (Tai taip pat sena daina, kuriai kadaise „akompanavo“ Chruščiovas, batu daužydamas stulą).

Gerai sako lietuvių patarlė, kad „mažas kupstelis apverčia didelį vežimą“. Toks „kupstelis“ pasirodė esąs Čėčenija, bebaigianti apversti Jelcino „vežimą“, o Bosnija-Herzegovina, apie kurią prieš 10 metų mažai kas iš viso buvo girdėjęs, susmukdė Jungtinių Tautų organizacijos patikimumą. Nėra abejones, kad JT apsižiojo labai „neskanų kašni“, kurio negali nuryti, bet nepatogu ir išspjauti.

Is visos šios nemalonios padėties galime susidaryti dvi išvadas, be abejojimo, naudingas atsiminti ir mūsų tėvynei, ir kitoms dviem Baltijos tautoms. Pirmoji: neverta tikėtis, kad JT atskubėtų į pagalbą, jeigu „didysis kaimynas“ pasikėsintų jėga brautis į jų teritoriją (matome, kaip „efektingai“ JT pajėgos „gynė“ Srebrenicą); antra – mažosios tautos, jeigu jose yra susiklausymas ir tvirtas nusistatymas ginti savo teises, savo nepriklausomybę, yra daug galingesnės, negu bet kas gali išvaizduoti (prisiminkime narsiuosius čėčenus ir nemažiau narsius Lietuvos partizanus!). O tai jau teikia daugiau vilčių išlikti, net ir galingo agresoriaus akivaizdoje, negu „bedantės“ JT pagalba.

(Bus daugiau)

Šių metų vasaros pradžioje Kauno Santakoje įvykusiose iškilmėse, pagerbiant žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Priekyje Vytauto Didžiojo Kauno rinktinės šauliai (iš dešinės) P. Raila, L. Belickas bei kiti.

PAŠLOVINTI, NENUSILENKĖ PRIEŠ NETIESĄ

IGNAS MEDZIUKAS

Kiekviena tauta gerbia savo karžygius, herojus, pasižymėjusius nepaprasta drąsa bei narsa, rizikuojant savo gyvybe dėl tautos reikalo, tėvynės gerovės bei laisvės. Tokių narsių vyrų lietuvių tauta turėjo sovietų okupacijos metais. Tai partizanai, išėję ginti savo gimtojo krašto nuo svetimų atejujų. Šiandien gyvųjų buvusių partizanų gal yra liķė tik keletas šimtų, nes daugumas jų žuvo tėviškos miškuose ar laukuose, kiti buvo numarinti kalėjimuose ar Sibiro gulaguose. Kurie visus tuos baisumus ištvėrė, pradėd sveikata, mirė, grįžė į Lietuvą.

Ir štai tauta stebuklingu būdu atgavo nepriklausomybę. Patriotinė visuomenė, vertindama žuvusių partizanų kilnias pastangas, surinko jų kaulus ir su didelėmis iškilmėmis palaidojo kapinėse, pastatydama paminklus. Bet dar daugelio partizanų kapa net ir kauburėlių neatžymėti, nes nežinoma, kur jų kūnai buvo budelių užkasti.

Kai kalbame apie Lietuvos valstybingumo atstatymą, tik partizanai, laisvės kovotojai, buvo tikri nepriklausomybės gynėjai, nesuitedę kolaboravimu sau raudonuoju ar ruduoju okupantui. Jie vieninteliai teisūs kovotojai, nepakeitę nei himno, nei vėliavos, nei idėjos, turėdami viziją matyti Lietuvą laisvą.

„Istorija moko, kad kraujas niekad nebūna veltui pralietas.

Jei ne dabar, tai po 50, po 100 metų Lietuva, atkovojojusi laisvę, kitaip įvertins mūsų siekius ir mūsų darbus“ – taip kalbėjo partizanų štabo vadas Žemaitis. Partizanų auka nebuvo beprasmiška. Poeto Česlovo Mišaišaus žodžiais, per paskutiniuosius du tūkstančius metų pasaulis regėjo ne tik galvažudžius, užkariautojus ir budelius, bet ir žmones, kuriems blogis buvo blogis, ir turėjo būti vadinamas tuo vardu.

J. Lukšos Daumanto gimnazija

Vienas iš legendinių okupacinio periodo herojų yra Juozas Lukša-Daumantas (vartojęs ir kitus slapyvardžius: Skrajūno, Skirmanto, Miškinio). Jau pirmosios bolševikų okupacijos metais pažinęs jų kalėjimą, iš kurio išėjo tik 1941 m. birželio mėn., prasidėjus sovietų karui su vokiečiais. Antrą kartą užėjus bolševikams, jis liko Lietuvoje ir dalyvavo rezistencijoje. Patyres, kad yra ieškomas suimti, perėjo į slaptą veiklą. Jis du kartu prasiveržė pro geležinę uždangą. Būdamas Vakaruose, parašė knygą „Partizanai už geležinės uždangos“. J. Lukša galėto tenai pasilikti, turėdamas sužadėtinę, ir ramiai gyventi. Bet kenčiančios tėvynės meilė jam neleido; jis vėl grįžo į Lietuvą organizuoti pasipriešinimo. 1951 m. rugsėjo mėn., išdavus slaptažodį vienam iš

grįžusių suimtų rezistencijos dalyvių, J. Lukša, vykdamas į susitarimo vietą, žuvo kovoje su enkavedistais miške tarp Veiverių ir Prienų.

Lietuvai atgavus laisvę, jo žuvimo vietoje buvo pastatytas kryžius. Kilus sumanymui Garliavoje esančią gimnaziją pavadinti Juozo Lukšos - Daumanto vardu, buvo ir neigiamos reakcijos. Imta visuomenėje skleisti gandus dėl tokio pavadinimo, motyvuojant pedagogikos mokslo principais. Gimnazijos direktorius Vidmantas Vitkauskas gavo laišku, prieštaraujančią šiam sumanymui. Viename jų rašoma: „Tai ką jūs, savo mokyklą pavadinė bandito, vagies, niekšo, bandsadisto J. Lukšos vardu, pradėsite ruošti vagis, plėšikus ir žudikus“...

Pasklidus žiniai, kad Garliavoje gyvenantis skulptorius žada išskobti partizano J. Lukšos atminimui Rūpintojėli, niekšingi žmonės emė jam grąsinti, kad jis nedrįstu ką nors išdrožti bandito atminimui. Nepaisant grąsinimų, nagingas liaudies meistras sukūrė Rūpintojėlį su įrašu: „Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą“. Ir taip prie mokyklos, pavadintos garsaus kovotojo Juozo Lukšos Daumanto vardu, buvo pastatytas 6 metrų kėičiančios tautos simbolis, išdrožtas iš lietuviško ažuolo, Rūpintojėlis. Tik po ilgos kovos ir pastangų, trukdančių šį užsimojimą, atsirado mokyklos pavadinimas ir prie jo Rūpintojėlis, liudijantis ateinančiom kartoms, kad laisvės nevertas, kas negina jos.

Lietuvos „išvaduočiai“

Tačiau nesistebėkime, kad

Lietuvoje dar yra tokių žmonių. Net Lietuvos Seime pasigirsta tremtinius ir partizanus įžeidžiantieji, niekinantieji pasisakymai iš lūpų tų žmonių, kuriems sovietinė armija buvo Lietuvos „išvaduočia“, kad Lietuva nebuvo okupuota, bet tik pakeista jos valstybingumo forma. Vis dar yra tvirtinančių, jog buvusi Lietuvos valdžia, o ne nuo Maskvos priklausanti kolaborantų administracija. Esą nacionalizacija irgi buvo teisėta. Dargi partizanų pasipriešinimas prieš okupantus buvo tik pilietinis karas. „Lietuvos ryte“ buvo rašoma, kad reikia minėti Lietuvos išvadavimo iš fašizmo metines. Ir tai rašė valdančios partijos atstovas Seime B. Jagminas. Tai argi kuo skiriasi buvusi kompartija nuo LDDP?

Koks gi galejo būti Lietuvoje pilietinis karas, jei Sovietų Sąjunga, sulaužiusi su Lietuva pasirašytas sutartis, jos užsienio reikalų ministro Molotovo lūpomis mūsų ministrai J. Urbšui pasakė: „kad ir kokias nuolaidas Lietuva darytu, Tarybų Sąjunga ją savo karo pajėgomis užima“. (J. Urbšys. Atsiminimai, 90 psl.). Po ultimatumo buvo įvesta raudonoji armija ir

pastatyta marionetinė paklusni Kremlui vyriausybė. Šitaip apie klasių kovą gali kliedėti tik tie, kurie yra išėję partines mokyklas ir kurių diplomus neseniai pripažino Lietuvos Seimas LDDP atstovų balsų persvara, bet prieš tokį nutarimą pareiškė protestą Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorai.

Bet pažvelkime į kitą Lietuvos gyvenimo vaizdėlį. Kai kiti rengėsi minėti pergalės prieš fašizmą sukaktį, tai, Lietuvos spaudos žiniomis, Igliaukoje buvo susirinkusi didžiulė minia paminėti tragišką įvykių 50-metį, kai gen. Vetrovo vadovaujama divizija, talkinant vietos sribams ir komunistams, Igliaukos, Igliskėlių, Gudelių ir Šilavoto apylinkėse nužudė 67 gyventojus. Prie Igliaukos bažnyčios šventoriaus buvo atidengtos ir pašventintos dvi juodo granito paminklinės lentos, kuriose išrašytos nužudytųjų pavardės ir amžius, nuo 14 iki 70 metų. Egzekutoriai šaudė kiekvieną, jiems pakliuvusį. Tai kur čia pilietinis karas?

Teisingai teigia William Blake: „Setonas pats nedaro nuodėmės, jis tik atima iš žmonių tikėjimą, kad jie nusidėtų“.

Digrių kapinaitėse paminklas „Nelygioje kovoje žuvusiems už Lietuvos laisvę“. Prie paminklo – partizanas ir šaulys J. Almonaitis. Nuotr. Prano Abelkio

PARTIZANINIO PASIPRIEŠINIMO 1944-1945 m. IŠTAKOS

POVILAS VAIČEKAS

19

Koks buvo bausis netikėtumas, kada atidaręs šautuvo spyna, pamačiau kaip ant žolės nukrito blizgantis paprastas vokiško šautuvo šovinys, su smaila kulka, o ne granatsvaizdžio šovinys su angliuko kulka. Tereikėjo tik dar mažičio nereikšmingo piršto judesio toliau paspausti gaiduką, kai būtų sudriokšėjęs prieštankinės granatos sprogimas granatsvaizdyje. Greičiausiai būtų užmušęs ir mane, ir tą rusą, mano kaimyną, o gal net dar ir kitus partizanus kartu su „Fricu“. Jisai man visą laiką neramiai laikėsi ir, matyt, skubėdamas, viena ranka laikydamas už virvutės šunį, o kita ranka užtaisydamos ginklą, būsiu suklydęs. Aš manau, kad dangiškosios Motinos Marijos globa išgelbėjo man ir daugeliui kitų gyvybę.

Bet tuo viskas nesibaigė. Dar ilgai, iki pat vakaro sutemų, girdėjome pavienius, o taip pat ir automatų šūvius miško viduryje, pakraščiuose. Kartais kalendavo net keli kulkosvaizdžiai. Matyt, jie šaudė į įtartinas vietas. Kai jau visai sutemo, šūviai aptilo. Nusprendėme išsiskirstyti po du ir, prieš nepastebėti, išėiti iš miško įvairiose, pagal savo nuožūrą pasirinktose, vietose. Susitikimo vietos nebuvo tiksliai apibrėžtos, nes buvome numatę iš šios vietovės gana toli pasitraukti į kaimynines apylinkes, patogiausiai į Alizavą, o kiti net į Kupreliskį. Kadangi mudu su „Fricu“ sudarėme

dvejukę, tai mes abu ir atsiskyrimė nuo kitų. Paspaudėme vieni kitiems rankas ir palinkėjome geros kelionės, laimingai prašiuoži pro apsupimo žiedą. Visai sutemus, bandėme dairytis iš miško pakraščio vieną pasirinktą vietovių. Kartas nuo karto, tai arti, tai toli pakildavo į nakties dangų apšviečiamosios raketos, ir vėl viskas apmirdavo. Gerai išžiūrėjęs, pastebėjau užsimaskavusius slapukus, kurie laikas nuo laiko truputį sujudėdavo, o keli net rūkė, delnu uždengę tabako suktines. Atstumas tarp jų nuo 30-50 metrų.

Patraukėme į kitą, man geriausiai pažįstamą, Turmiškio pakraštį iš Vėželių kaimo pusės, truputį į šiaurę nuo lauko keliuko, einančio į mišką. Vietovėje buvo daug nelygumų, kupstų ir krūmų, kurių daugelis man buvo pažįstami, nes ne viena sykį tekdavo čia keliauti pas mūsų būrio ryšininkus. Ilgai su „Fricu“ stebėjau vieta, kuria buvau numatęs šliaužti. Rodos, nieko įtartina ten nebuvo. Laukėme ilgai. Šuns snukis buvo virvute apvyniotas ir užrištas. Į dešinę nuo mūsų mačiau, kaip šuo vis dažniau uostinėdavo ir įdėmiai žiūrėdavo. Pagaliau pamačiau lyg kažką judant. Sargybinis slinko, ropojo pažeme pas savo kaimyną pridęgti „bankrutkės“. Matyti buvo, kaip jie abu kažką tyliai krapštėsi ir netrukus, delnais pridengę, degė degtukus. Aš ilgai nedelsiau. Pradėjau atsargiai slinkti į nušliaužusiojo vietą, laikydamas už pavadžio savo draugužį, kuris irgi, kaip ir aš, spaudėsi, tiesiog ropojo, prie žemės prispaudęs. Tas žygis reikalavo daug nervų ir kantrybės. Mažiausias treksitelėjimas galėjo mus abu tuojau išduoti. Be to, dairėmis, įtemptai žiūrėjome į priekį, ar dar kas nors nesėdi krūmuose. Pašliauždavom ir kur nors įduboje ar prie krūmelio stengėmės ilgiau pabūti, apsižvalgyti. Labai toli nuo mūsų Kupiškio link pakilo į dangų raketa, greit ir užgeso. Aplink mus niekas nešaudė. Žiūrint iš pat pažemės, horizonte galima kai ku-

riuos kontūrus atskirti. Žmogaus akys vis dėlto yra labai tobulos.

Šliaužėme pirmyn daugiau negu kilometrą. Pasiekėme melioracijos griovį, o jis, žinau, jau kur vedė Netoliausiai turėjo būti Liogino Kadziulio sodyba. Atitiesiau nugarą, šiek tiek atslūgo įtampa. Reikėjo atsargiai prisikelti šeimnininką, sužinoti apie padėtį su kariuomenės išsidėstymu apylinkėje. Šie paprasti kaimo žmonės buvo mūsų akys ir ausys. Atrodė, kad jie kreipia į nieką dėmesio, bet iš tikrųjų viską stebėjo, ypač svetimuosius. Atsargiai barkstėlėjau keletą kartų į kamaros nugarą. Po ilgos pauzės vos vos prasivėrė pirkios durys ir mes įsmukome vidun. Pasišėję, kad čia visur pilna kariuomenės. Dienos metu jie visur lاندžiojo, prasė valgyti. Kitur krėtė klojimus ir tvartus, lino į svirnius. Jie niekur toli dar neišvažavo. Jų štabas ir dabar yra pasilikęs senojo kaimo gyvenvietėje.

Toliau man keliauti būtų beprotybė, nes visados galiu atsitraukti į gausias sargybas. Geriausia išėitis čia pat kur nors pasislėpti. Man nurodė jautis. Gavome abu pasistiprinti. Labai skanus buvo šaltas pienas su aukštaitiška standžia duona, kuri visados tiesiog kvepėjo, o ypač dabar, ilgai nevalgčius... Kai nuvykome į jaują, aš padariau šokią tokią „slėptuvę“ kažkokiam prešle.

Bandžiau atsiguoti, atsigulė greta ir „Fricas“, bet jis vis stengėsi savo šlapią nosį būtinai prikišti man prie veido, krutėjo, ir žinoma nuo sukeltų dulkių garsiai čiaudėjo. Prisikankinome abu. Ir „pykomės“ ir geruoju „tarėmes“, bet viskas paliko taip pat. Pasislėpti su šuniu šieno ar šiaudų krūvose, bent šiuo momentu, pasidarė neįmanoma. Mes turėjome skirtis. Prisikėliau vėl šeimnininką. Tarėmės, ką daryti? Aš siūliau jį priištiti kur nors tvarte, arba paryčiaus atiduoti kaimynui, bet ūkininkas atsiaakė. Ir NKVD, ir visa apylinkė yra girdėjusi apie

JUOZAS KOJELIS

Prie paminklinės lentos A. Merkiui kalba tuometinis Kauno miesto meras A. Tumosa (pirmasis iš dešinės).
Nuotr. Prano Abelkio

PAŽYMĖTOS ANTANO MERKIO MIRTIES METINĖS

PRANAS ABELKIS

Pirmąjį gegužės sekmadienį – Motinos dieną – pažymėtos buvusio Nepriklausomos Lietuvos ministro pirmininko, Kauno burmistro, krašto apsaugos ministro, laikinai tragiską 1940-ųjų metų birželį ėjusio šalies prezidento pareigas, Antano Merkio (g. 1887 m., mirė 1955 m.) mirties 40-metis. Šv. Misios už iš tremties negrįžusio tautos sūnaus ir Lietuvos valstybės žymaus veikėjo A. Merkio vėlė bei už visas gyvas ir mirusias motinas aukotos Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje. Tačiau susikaupimo valandėlė surengta prie paminklinės lentos tremtiniais, negrįžusiais į tėvynę, Lapių kapinėse. Čia trumpą atminimo žodį pasakė Kauno rajono meras V. Senvaitis, vicemeras D. Jančiauskas, abu tremtiniai; kiti veikėjai, skaitytos poetų eilės. Taip pat pagerbimas įvyko ir prie paminklo A. Merkio sodyboje Lapėse.

Prie Kaune, Laisvės alėjoje 30-to namo esančiame paminklinės lentos A. Merkio atminimui (čia 4-riais metais gyveno Kauno burmistras ir ministras pirmininkas) buvo atnešta urna su žemės lopu, kurį Vladimiras Stryčkus darė išimtį mūsų tautai, kai darėsi šimtų mūsų tautai polaičiai, iš jų ir A. Merkio, žemė. Čia trumpą kalbą pasakė Lietuvos tautininkas, Sąjunga narė, kaunietė L. Mikeliene, Kauno miesto meras R. Tumosa, Lietuvos Didžiosios kunigaikštienės Birutės Lietuvos kariuomenės karininkų šeimų moterų draugijos narė A. Gustaitienė.

Po to urna su žeme iš A. Merkio amžino poilsio vietos buvo nuvežta į Petrašiūnų kapines. Prie kapo duobės kalbėjusi L. Mikeliene apžvelgė tautininko A. Merkio asmenybę, jo reikšmingus darbus Tėvynei Lietuvai, aktyvią veiklą ir prasmingą gyvenimą. Ji pažymėjo, kad A. Merkio vardas niekad nebuvo pamirštas, nors kai kurios politinės jėgos, turėdamos siaurą ir savanaudišką interesų, melu ir šmeižtu stengėsi užgožti svarbias istorines datas ir vardus. Šiandien A. Merkio asmenybė visa savo svarba ir iškilumu užima deramą vietą Lietuvos istorijoje. Valstybės veikėjas, tautininkas, tremtinys A. Merkys puikiai suprato, kad tauta, besivystant jos kultūrai, tautiniam susivokimui, pilietiniam aktyvumui, gali ir turi tvarkytis savarankiškai, nepriklausomai nuo jokios partijos diktato. Ir šandien, stovėdami prie kapo duobės ir tarsi žvelgiant amžinybei į akis, kai susibūrė įvairių partijų atstovai, nepartiniai ir įvairių pažiūrų žmonės, – tai pats patvaria-

usias paminklas Lietuvos valstybės veikėjo atminimui. O mus suburia vienas bendras tikslas, kurio visą gyvenimą siekė A. Merkys, – laisva, Nepriklausoma Lietuvos valstybė, kaip garantas mūsų tautos ugdymui ir jos išlikimui.

Pagerbiant taurią ir šviesią tautos sūnaus A. Merkio asmenybę, trumpą kalbą pasakė Kauno apskrities valdytojas P. Mikėlionis, Kauno miesto tarybos kultūros ir švietimo komiteto pirmininkas A. Andriūškevičius, Kauno rajono meras V. Senvaitis, Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčios rektorius kunigas R. Mikutavičius.

Nuleidus urną į kapo duobę su simboliniais palaikais, saują žemės užberė velionio sūnus, Technologijos universiteto dė-

tytojas G. Merkys su žmona Birute, jų krikštėnė G. Reklaitis, kiti artimieji. Kapo duobė uždengta granito plokšte. Prie paminklo-kenotafu (projekto autorius architektas V. Mačys, meistras R. Sinkevičius), kuris pastatytas A. Merkio mirties 40-sioms metinėms (tikroji A. Merkio mirties data yra kovo 5-oji, bet dėl G. Merkio ligos, metinių minėjimas buvo atidėtas vėlesniam laikui), padėti vainikai, gelės, uždegtos žvakės. Sukalbėta „Tėve, mūsų“ malda, sugiedotas Lietuvos valstybės himnas. Melodijas kanklėmis skambino etnografinis ansamblis „Žemyna“ (vadovas A. Svidinskas).

Nuoširdų padėkos žodį visiems taręs G. Merkys sako: „Mano tėvas buvo vienas iš tu, kurie tarpukario metais buvo Lietuvos valstybės viršūnėje. Pagerbdami jį šiandien, mes pagerbiame tą Lietuvos politikų kartą, kuri valdė Lietuvą tarpukario laikotarpiu“.

SAVOSIOS ŽEMĖS ILGESYS

JONAS DUNČIA

Laikas negrįžtamai praeina, palikdamas atminimus ir praėjusių dienų įgyventas širdgėlas. Pusę šimto metų Lietuvos žemės ilgesio širdgėla kankino lietuvius išsivius. Ši pavasarij ta širdgėla visokeriopa atnaujino Lietuvos miško brolių dainų ir žodžių junginys „Šilas“, lankydams lietuviškas gyvenvietes Amerikoje. „Šilo“ apsilankymas plačiai paminėtas Amerikos ir Kanados lietuviškoje spaudoje, pabrėžiant jo ypatingą pobūdį. Juozas Žygas „Dirvoje“ rašė: „Jautresniais momentais, salėje vien kukčiojimai tesigirdėjo. Ne vien tik moterys, bet ir vyrai verkė. Jie ne tik dainavo, bet ir savo pergyvenimus bei kančias, trumpais ir aiškiais sakiniams mums perdavė“. Nijole Kersnauskaitė „Dirvoje“ tęsė: „Todėl teisingi buvo Antaninos Garmutės žodžiai: 'Jie dainuoja savo gyvenimą'. Savo gyvenimą dainuoti – tai ir buvo šio pasirodymo misija. Todėl galime drąsiai sakyti, kad tokio koncerto pas mus dar nėra buvę. Nemeluoto, tikro, supinto iš žmogaus gyvenimo vargo, kančios ir nepalaužiamos lietuviškos dvasios“. Aldona Šmulskienė „Tėviškės Žibuoriuose“ rašė: „Šis koncertas paliko nepamirštamą įspūdį. Žmonės skirstėsi atsigavę dvasia ir suartėję su tais Lietuvos žmonėmis, kurie dėl tėvynės tiek gyvenimo metų yra paaukoję ir tiek baisių kančių yra iškentėję“.

Visi rašę jautriai išreiškė lietuvių išsivius širdgėlą ir meilę Lietuvos žemei ir jos žmonėms. Šiuo atveju tenka pabrėžti, kad dar didesnę širdgėlą turėjo pakelti išvežtieji į Sibira, ypač tie, kuriems nebuvo lemta vėl pa-

Iš man pažįstamų Lietuvos periodinių leidinių, mano nuomone, „Dienovidis“ ir „Kauno laikas“ yra du realiausi taškai, kuriuose susitinka ir bendrauja Lietuvos bei užsienio lietuvių mintys ir idėjos. Apie „Dienovidį“, kurį redaguoja kūrybinga žurnaliste Aldona Žemaitytė, esu jau rašęs. Šį kartą „Draugo“ skaitytojus noriu supažindinti su „Kauno laiku“.

Dažnai pasakome, kad Lietuva ir išsivijusi esame viena tauta, ir sau, savo vaikams ir vaikams reikalaujame Lietuvos pilietybės (apie pareigas nenorime užsiminti), bet iš tikro dažniausiai kalbame monologais ir vieni kitų be rūgštaus veido išklaupti nelinkę. Esama ir šviesių išimčių. Viena tokių – Kaune leidžiamas „Kauno laikas“. Dabartinio vyr. redaktoriaus Vidmanto Valiūšaitio žurnalistas ir organizacinis talentas suvedė į redakcijos skiltį pasisakyti pastovių įsitikinimų, niekad 'idėjomis lyg silkėmis', anot Tilvyčio (?) 'neturgavojusių' būri užsienio lietuvių – dr. K. Cėginską, A. Dundzilą, dr. K. Girnių, dr. K. Skrupskelį, V. Volerį. Pridėjus redakcinis straipsnius rašančius vietinius talentus – V. Kubilių, A. Patacką ir V. Valiūšaitį, gauname labai turtingą minčių ir idėjų aruodą, kokių galetų didžiūti bet kur lietuviškas laikraštis pasaulyje.

Tarp nuolatinių išsivijai nepažįstamų, „Kauno laike“ rašančių bendradarbių paminėtinos nors kelios pavardės: M. Lužytė, J. Plavičienė, D. Kembrytė, R. Melinskaitė, R. Keliūnaitė, L. Maksela, V. Burba, S. Bacevičius, A. Aleksonis, A. Liepa. L. Mažylius, A. Vėtra, A. Dragunėvičius ir kiti. Skaitydamas jų ilgesnius ar trumpesnius rašinius, jauti, kad tai talentingi ir sąžiningi žurnalistas. Būtų

naudinga, kad vienas kitas iš jų surastų kelią ir į išsivijos spaudą. Iš jų net galėtų pasimokyti kai kurie išsivijos spaudos bendradarbiai, rašinėją tendencingus ir prasmės neturinčius straipsnius bei straipsnelius.

Specifinėmis temomis „Kauno laike“ rašo tų sričių specialistai. Laimingu sutapimu, dažnokai tame laikraštyje pasiskardena du bendradarbiai iš išsivijos: P. Žumbakis ir A. Dundzila, įdomiai vienas antrą papildydami. Pirmasis vakariečio žvilgsniu, dažniausiai aštroku ir kritišku, vertina Lietuvos gyvenimo apraiškas, antrasis – Lietuvos lietuvius informuoja apie Amerikos lietuviškąjį gyvenimą. Retkarčiai autoriai rolėmis pasikeičia, bet visada ateina su entuziazmu ir vakarietiška dvasia.

Pats vyr. redaktorius V. Valiūšaitis yra žurnalistas iš Dievo malonės. Reikia apgailestauti, kad sunki persiorganizuojančio laikraščio pradžia per daug priariša jį prie techniško redagavimo darbo ir leidybos rūpesčių, o tiesiogiai žurnalistikai laiko ir pritrūksta. Bet ką Valiūšaitis parašo – vedamajį, publicistinį straipsnį, poleminių pasisakymą ar suredaguoją pasikalbėjimą – vienas malonumas skaityti. Stiliaus kultūra, žurnalistinė etika, minties logika iškelia „Kauno laiko“ redaktorių į pirmąjį žurnalistas. Eitdamas į viešumą su jo paties 1988 cituotu Sąjūdžio šūkiu „Su švaria sąžine – į šviesią Lietuvą“, jis žurnalisto misiją vykdo brazilais – „tarnauti tiesai, pažangai, visuomenės interesui“. Kai šiandien nepriklausomoje Lietuvoje daugelis valdžios kabinetuose sėdinčių politikų ir moralinius tautos autoritetus besitaikstančių kultūrininkų 1988 ir dar vėliau masiniuose mitinguose keikė Staliną už padarytą „mūsų šaliai“ (t.y. Sovietų Sąjungai) žalą, Valiūšaitis tada ryžtingai kartojė: „laisvę atgauti laikas, dabar arba niekad“. Kitos progos nebeturėsime“.

Didelis redaktoriui ramtis, manau, yra etatinė žurnaliste Audronė Vaitkutė. Ji „Kauno laike“ turbūt dirba nuo jo įsisteigimo 1990 m. Tada šis laikraštis buvo Kauno savivaldybės organas. Nesėkmė, kad tada buvo paimtas netinkamas vyr. redaktorius, kuris laikraštį subankrutavo. Užėjus krizei 1994 m., Vaitkutė daug auko-

josi, kad „Kauno laikas“ išliktų. Dabar, laikraščiai perėjus į privačias rankas, ji tebedirba ir puikiais reportažais informuoja skaitytojus apie svarbiuosius Kauno miesto valdžios darbus ir delegacijų iš svetimų kraštų apsilankymus.

„Kauno laikas“ tuo tarpu dar nedidelis laikraštis – tik 8 puslapių ir išsina du kartus savaitėje. Bet redakcija parodo daug išradingumo, išdėstydama medžiagą. Gal tik reiktų pasigailėti skaitytojų akių ir nenaudoti per daug smulkaus šrifto. Pirmasis puslapis puikiai supažindina su svarbiausiais įvykiais Lietuvoje ir pasaulyje. Antrajame puslapyje visada turinings vedamasis, skaitytojų laišukai, spaudos apžvalga, redakcijos pasisakymai bėgamaisiais reikalais. Kituose puslapiuose užtikami tokie skyriai: Savivaldybės žinios, Miestas-visuomenė-pilietis, Mintys ir darbai, Įvykiai ir pastabos, Religija ir pasaulėžiūra, Pinigai ir ūkis, Šeima-namai-mokykla, Tėvynė ir pasaulis, Sportas, Skelbimai ir t.t. Pasikalbėjimų ar kita forma savo mintis išsako valdžios vyrai, Bažnyčios autoritetai, net mirusieji (Brazaitis, Maceina, Girnius, Keliūtius, Vaičiulaitis...). Kondensuotai pateikiama medžiaga pateikia laikraščio šūki: „Kas taupo laiką – skaito „Kauno laiką“.

„Kauno laikas“ rodo Lietuvos (kai kuriais atvejais ir išsivijos) spaudai, kaip išbristi iš okupacijos metais įtvirtinto sovietinio palikimo rusų kalbos įtakoje „Lietuvinti“ svetimų kalbų tikrinius daiktavardžius. Juk įžaidimas Izraelio min. pirm. Icchak Rabin spaudoje vadinti brazilais – „tarnauti tiesai, pažangai, visuomenės interesui“. Kai šiandien nepriklausomoje Lietuvoje daugelis valdžios kabinetuose sėdinčių politikų ir moralinius tautos autoritetus besitaikstančių kultūrininkų 1988 ir dar vėliau masiniuose mitinguose keikė Staliną už padarytą „mūsų šaliai“ (t.y. Sovietų Sąjungai) žalą, Valiūšaitis tada ryžtingai kartojė: „laisvę atgauti laikas, dabar arba niekad“. Kitos progos nebeturėsime“.

Didelis redaktoriui ramtis, manau, yra etatinė žurnaliste Audronė Vaitkutė. Ji „Kauno laike“ turbūt dirba nuo jo įsisteigimo 1990 m. Tada šis laikraštis buvo Kauno savivaldybės organas. Nesėkmė, kad tada buvo paimtas netinkamas vyr. redaktorius, kuris laikraštį subankrutavo. Užėjus krizei 1994 m., Vaitkutė daug auko-

ri sunkokai ekonominiai besiverčiantį „Kauno laiką“ sunaikinti. Ar ne geriau bendradarbiauti Kauno ir Lietuvos labui? Kauno miestas pakankamai erdvus, ir abu dienraščiai nesunkiai gali išsieti.

„Kauno laikas“ išsilaikys. Jis auga ir su pačiu Kaunu tobulėja. Juk net žymus politikas, lengvai komplimentais nesimėtas, prof. Aloyzas Sakalas apie šį laikraštį labai palankiai atsiliepė: „Kauno laikas“ tapo rimtu laikraščiu, jame daug rimtų straipsnių ir, manau, daugelis autorių norėtų, kad jų straipsniai būtų spausdinami ir „Kauno laike“.

Palinkėtina tik, kad jis taptų dienraščiu.

(Amerikoje „Kauno laiko“ atstovu yra A. Pargauskas, 8908 Butterfield Ln., Orland Park, IL 60462).

Paminklas Kristui Karaliui Kauno Tarpdiecezinės kunigų seminarijos kiemelyje.

BIUSTAS MAIRONIUI

Birželio 17 d. Tytuvėnuose, Kelmės rajone, buvo atidengtas Jono Mačiūlio – Maironio biustas. Iš bronzos išlietas poeto atvaizdas ant marmuro postamento iškilio centrinėje miestelio aikštėje. Ta proga šv. Mišias Tytuvėnų bažnyčioje aukojo Maironio mokynys, Šiluvos bažnyčios altarišta Edvardas Simaška. Maironio biusto fundatorius – tytuvėniškis, dabar gyvenantis Šiaulių rajone, Tadas Kalasauskas. Biusto autoriai – tautodailininkas Rolandas Virbickas ir skulptorius Donatas Lukoševičius.

(LR, 06.22)

Midland Federal
Savings and Loan Association
75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

LIETUVOS AIDAI

veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Penktadieniais 7:00 v.v. – 8:00 v.v.
1450 AM banga.

Adresas: 2624 W. 69 St.
Chicago, IL 60629
Tel. 219-696-2228/Tel. - Fax 219-696-7760

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

Surprising Health Answers For The Mature Woman

Metams bėgant, sveikatos reikalai darosi vis svarbesni, ir vis daugiau atsiranda klausimų. Šv. Kryžiaus ligoninės ginekologai gali atsakyti į tuos klausimus. Ši informacija, žinoma, nėra pakaitalas jūsų vizitui pas gydytoją. Jei negaluate, kreipkitės į jūsų gydytoją.

AR MAN REIKALINGA ESTROGENO TERAPIJA?

Po menopauzės kūnas nebegamina moteriškojo hormono estrogeno. Todėl dažnai moterys kenčia nuo „hot flashes“ ir naktinio prakaitavimo. Estrogeno terapija—kūno papildymas šiuo hormonu—sumažina menopauzės efektus. Kadangi ši terapija yra šiek tiek rizikinga, kreipkitės į savo gydytoją: jis nuspręs, ar ši terapija jums reikalinga.

Mukesh C. Patel, M.D.

KUO DAR ESTROGENAS GALI PADĖTI?

Dubravko Zacharia, M.D.

Po menopauzės padidėja galimybė išsivystyti širdies ligoms. Dabartiniai tyrimai rodo, kad estrogenas gali šią galimybę sumažinti. Ilgalaikė estrogeno terapija taip pat gali apsaugoti nuo osteoporosis (kaulų trapumo).

AR GALI ESTROGENO TERAPIJA SUŽADINTI VĖŽĮ?

Tyrimai parodė, kad estrogenas gali padidinti galimybę išsivystyti kai kurių rūšių vėžiui, ypač gimdos. Pasverti estrogeno terapijos naudą ir rizikas, jums geriausiai patars jūsų gydytojas.

Darryl Harris, M.D.

STAIGMENŲ PAKIETĖLIS VELTUI — TIK JUMS!

Jame rasite šiuos ir kitus Šv. Kryžiaus ligoninės gydytojus, kurie dalyvauja Moters Sveikatos Paslaugų programoje. Čia taip pat rasite smulkiają tos programos informaciją, \$350 vertės pažymėjimus su kuriais galėsite pasinaudoti nemokamais tyrimais ir kitokiomis paslaugomis; be to, ir dovanėlę veltui.

CALL 312-471-8600
TODAY FOR YOUR FREE
HOLY CROSS
SURPRISE PACKAGE.

Choose the Holy Cross doctor nearest you:

Charles Alston, M.D.
OB/GYN
2017 W. 95th Street
Chicago, IL 60643
(312) 779-2800

Dexter Arrington, M.D.
OB/GYN
7601 South Kostner
Chicago, IL 60652
(312) 735-7487

Darryl Harris, M.D.
OB/GYN
7601 South Kostner
Chicago, IL 60652
(312) 735-7487

Nanette James-Patrick, M.D.
OB/GYN
7601 South Kostner
Chicago, IL 60652
(312) 735-7487

Punislav Lekovic, M.D.
OB/GYN
30 North Michigan,
Suite 523
Chicago, IL 60602
(312) 236-5091

Marija Linas, M.D.
OB/GYN
2817 West 71st Street
Chicago, IL 60629
(312) 436-3545

Mukesh C. Patel, M.D.
OB/GYN
4074 South Archer
Chicago, IL 60632
(312) 927-9670

Dubravko Zacharia, M.D.
OB/GYN
6441 South Pulaski
Chicago, IL 60629
(312) 585-6446

Stellios Zaharakis, M.D.
OB/GYN
Holy Cross Hospital
2701 West 68th Street
Chicago, IL 60629
(312) 471-8000

**HOLY CROSS
HOSPITAL**

WOMEN'S HEALTH SERVICES

Expect to be Surprised!

Holy Cross Hospital • 2701 West 68th Street • Chicago, Illinois 60629 • (312) 471-8600

HOLY CROSS HOSPITAL IS SPONSORED BY THE SISTERS OF ST. CASIMIR

VYKSTANČIŲ Į LIETUVĄ DĖMESIUI

EDVARDAS ŠULAITIS

Vasaros mėnesiais žymiai padidėja mūsų tautiečių srautas iš Amerikos Lietuvos. Daugelis atostogas stengiasi išnaudoti savo tėvynės, artimųjų, pažįstamų pamatymui, o kiti ten važiuoja grynai tik malonumo vedini.

Nepaisant, kokiais tikslais mūsų tautiečiai ten važiuoja, visiems ten gali atsitikti nelabai malonių dalykų. Anksčiau važiuosieji ten turėdavo įvairiausių suvaržymų politiniais sumetimais, bet dėl savo ar vežamo turto saugumo didelių problemų (išskyrus viešus apilėšimus muitinėse) nebūdavo, nes „angelai sargai“ daugumą iš ten nuvažiuosiujų sekiodavo dieną ir naktį.

Tačiau dabar padėtis iš pagrindų pasikeitė. Mūsų tautiečiai Lietuvoje gali važiuoti visur, kur tik nori ir daryti viską, ką tik nori, kaip važiuojant į kitas valstybes. Tai yra gerai, bet sudarė ir nemažą problemą, su kuriomis prieš važiuojant reikia susipažinti, reikia į jas atkreipti dėmesį.

Čia jokių būdu nenorima gąsdinti, nes Lietuvoje, turbūt, dar yra saugiau negu daugelyje kitų kraštų pasaulyje, tačiau „atsargą gėdos nedar“ — kaip sako mūsų liaudies išmintis.

Lietuvos spauda paskutiniu metu dažnai rašo apie Amerikos ir kitų valstybių piliečius (nebūtinai lietuvių kilmės), kurie Lietuvoje vienaip ar kitaip nukentėjo. Štai į Šiaulių miesto vietinio susisiekimo autobuso įsėdo gražų lietuvišką vardą ir pavardę turintis tautietis iš Amerikos, kuris, deja, nemoka lietuviškai ir, kaip atrodo niekada Lietuvoje autobusu nėra važiuojęs. Jis pradžioje dairėsi konduktoriaus ir jo nepamatus stebėjo, kaip kiti keleiviai daro.

Tuo metu prie jo prisistatė vyriškis, kuris pradėjo kažką garsiai sakyti. Kadangi jis lietuviškai nesuprato, galvojo, kad jį nori aplėšti. Jis dar labiau išsigando, kuomet prisistatė dar ir moteris, kuri irgi kažko reikalavo. Autobusui sustojus, Kęstutis (toks jo vardas) bandė sprukti pro duris nuo šių „vagių“. Bet vyriškis nenusileido: pargriovė jį ant sėdynės, užlažė ranką ir kitaip jį bandė sudoroti. Kuomet prisistatė policininkai mūsų tautietis truputį aprimo, tačiau, nors šie buvo malonūs, jie vis tiek nieko neišsiaiškino. Tik nuvežus į policijos nuovadą, jau buvo tautiečiui iš Amerikos išaiškinta, kad jį užpuolė ne plėšikai, bet kontrolieriai, kurie už bilieto neturėjimą norėjo išreikalauti 10 litų baudą. Šią baudą sumokėjęs, Kęstutis suplėšė kvitą ir dar nusikeikė, pasakydamas, kad Amerikoje, už tokią jo atžvilgiu pavartotą fizinę jėgą, teisme jam priteistų nemažą sumą pinigų.

Šis atsitikimas skamba šiek tiek juokingai, tačiau, kaip galima suprasti, yra nepramatyta. Kitas yra kiek liūdnas, tačiau jo pabaiga — gana laiminga. Čia kalbama apie Clevelando miesto vokiečių kilmės amerikietį Ziehdhorn Sieberg, kuris su savo giminaičiais iš Hamburgo buvo atvykęs pavišėti į geriausią Lietuvos kaimo gyvenvietę Juknaičius (netoli Šilutės, Klaipėdos krašte). Čia jie tikėjosi tyros kaimo ramybės apsiestoje Juknaičių turizmo ir sveikatingumo komplekse. Turistas iš Amerikos jau patį pirmą vakarą išėjo pasivaikščioti po laukus ir paliko pravirą langą, pro kurį ir kambarį pateko du jaunamečiai vagys ir iš pinigines pavogė 4,000 dolerių ir 4 bilietus grįžimui į Hamburgą. Bilietus jie suplėšė, o pi-

nigus pasidalino. Nepilnamečius vagilius pavyko vėliau sučiupti ir dolerius atgauti (trūko tik 20 dol., kuriuos jie jau buvo spėję išleisti). Jie pasakė, kur numetė suplėšytų bilietų skiautes ir pora žmonių pusdienį jas lipdė, kol vėl sudėliojo į bilietus primenančius lapelius. Tačiau sekančią naktį šis turistas iš Clevelando dar kartą buvo nustebintas, kuomet į jo kambarį įsiveržė nežinomas vyriškis. Smūgiu į krūtinę jį apsvaigino, pasigrobė jo rūbus ir paspruko. Tačiau vis tiek šis turistas per daug nesiskundė, nes svarbiausi dalykai — pinigai ir bilietai buvo atgauti.

Šie pavyzdžiai daug ką pasako ir daugelį iš turistų gali pamokyti. Pirmuoju atveju — reikėjo, dar būnant Amerikoje, tėvų, senelių ar draugų, kurie jau lankėsi Lietuvoje, pasiklausti — kokia yra tvarka Lietuvos miestų autobusuose. Tie, kurie nežino, čia reikia pasakyti, kad bilietus lengviausia nusipirkti kioskuose ir ilipus į autobusus juos (žinoma, viena, jeigu važiuoja vienas) antspauduoti juose esančiose nurodytose vietose. Geriausia pirkti mėnesinius bilietus (ypač jeigu viešima ilgesnį laiką). Taip būtų pigiau ir geriau, nereikia antspauduoti, o grįžtant namo dar tebegaliojanti bilietą, galima palikti giminėms, draugams ar pažįstamiems.

Antruoju atveju irgi būta turistų neatsargumo. Išeidamas pasivaikščioti, turėjo uždaryti langą, o vėliau, kuomet įvyko naktinis apilėšimas — jis, matyt, nebuvo užsirakinęs durų.

Tačiau geriausia grynų pinigų daug nesivežti, o jeigu nusivežama — juos laikyti saugiose vietose, bet ne viešbučiuose ar kitose viešose vietose. Taip pat jokių būdu nereikia demonstruoti, kad turi daug pinigų arba reklamotis, kad esi atvažiavęs iš Amerikos. Tokių „demonstrantų“ yra tekę matyti anksčiau, kurie kažkodėl norėjo Lietuvoje pasigarsinti, jog jie yra „amerikonai“ ir labai turtingi.

Tie, kurie neturi giminių Lietuvoje, patartina apsisotiti ne viešbučiuose, bet privačiai pas mūsų tautiečius. Apie tokius yra minima pernai pirmą kartą anglų kalba išleistoje turistinėje knygelėje (ji išleista Snieguolės Zalatoritės ir Laimos Day iniciatyva) — „Bed & Breakfast — Lithuania“. Čia sužymėta šimtai pavardžių ir adresų tų mūsų tautiečių Lietuvoje, kurie už žemas kainas suteikia nakvynės, pusryčių, o kai kurie gali net aprodyti miestus (pavežti savo automobiliu ir pan.). Čia minimoje knygelėje yra aprašymai ir apie Lietuvos miestus ir kitus dalykus. Taigi knygelė daugeliui galėtų labai patarnauti — sutaupti pinigų ir išvengti galimų nesuipratimų.

Tačiau svarbiausia — visur reikia naudoti „sveiką protą“, kas reikalinga ir gyvenant šiame krašte. Juk ir čia daug visokių nelaimių pasitaiko (čia galvoju apie įvykius, kurie nebūtinai kyla dėl atsitiktinumo, bet dėl nežinojimo, apsileidimo). Nuo tikrų nelaimių visur sunku pasprukti, tačiau daug iš jų galima išvengti, jei žinosi ir mokėsi nuo jų apsaugoti.

Tad važiuojantiems į Lietuvą reikia būti apdairiems ir tai padės apsaugoti nuo galimų liūdnų atsitikimų ir laimingai grįžti atgal į Ameriką. To reikia palinkėti mūsų tautiečiams, kurie šią vasarą leis iš tėvynės.

We've Got a Surprise Just For Women.

GYDYTOJAI PASIŠVENTĘ MOTERŲ SVEIKATAI

Susipažinkite su sveikatos programa tik moterims—Šv. Kryžiaus ligoninės Paslaugos Moterų Sveikatai. Mūsų ekspertų personalas—šeimos gydytojai, obstetrikai, ginekologai ir internistai—rūpinasi moterų sveikata. Jie visi yra čia pat—jūsų apylinkėje.

PROGRAMA SUPLANUOTA MOTERIMS.

Keičiasi jūsų sveikatos reikalai, keičiasi ir mūsų paslaugos. Ar jau laikas jūsų kasmetiniam „Pap test“? Pasitarkite su kuriuo nors apylinkės gydytoju. Planuojate šeimą? Aplankykite mūsų Šeimos Gimdymo Centrą. Reikia padaryti mamogramą? Susitarkite dėl valandos ir atvykite į mūsų „outpatient“ skyrių.

ŠIOS APYLINKĖS PATARNAVIMAI SVEIKATOS REIKALUOSE ATKREIPĖ VISO KRAŠTO DĖMESĮ.

Štai ir kita staigmena: Šv. Kryžiaus ligoninė priklauso

Choose the Holy Cross doctor nearest you:

Charles Astor, M.D. OB/GYN 2617 W. 95th Street Chicago, IL 60643 (312) 779-2800	Nnette James-Patrick, M.D. OB/GYN 7601 South Kostner Chicago, IL 60652 (312) 735-7487
Dexter Arrington, M.D. OB/GYN 7601 South Kostner Chicago, IL 60652 (312) 735-7487	Ponislav Lekovic, M.D. OB/GYN 30 North Michigan Suite 523 Chicago, IL 60602 (312) 236-5091
Darryl Harris, M.D. OB/GYN 7601 South Kostner Chicago, IL 60652 (312) 735-7487	6433 South Pulaski Chicago, IL 60629 (312) 581-1266

1% geriausiai pacientus aptarnaujančių ligoninių visame krašte. Čikagos mieste ji—Nr. 1! Mus aukštai vertina žymios organizacijos, kaip American Hospital Association, Motorola ir Northwestern universitetas. Daugelio ligoninių vadovai lanko mus pažiūrėti, kaip mes visa tai pasiekiamo.

STAIGMENŲ PAKIETELIS VELITUI —TIK JUMS

Smulki šios programos informacija, gydytojų sąrašas, \$350 vertės nuolaidos Šv. Kryžiaus ligoninės paslaugoms sveikatos reikaluose ir dovanėlė veltui—tik pasikambinkite mums šiandien. Būsime patenkinti.

**CALL 312-471-8600
TODAY FOR YOUR FREE
HOLY CROSS
SURPRISE PACKAGE.**

The Holy Cross Surprise Package

Marija Linas, M.D. OB/GYN 2817 West 71st Street Chicago, IL 60629 (312) 436-3545	Dubravko Zacharis, M.D. OB/GYN 6441 South Pulaski Chicago, IL 60629 (312) 585-6446
Mukesh Patel, M.D. OB/GYN 4074 South Archer Chicago, IL 60632 (312) 927-9670	Stelios Zaharakis, M.D. OB/GYN Holy Cross Hospital 2701 West 68th Street Chicago, IL 60629 (312) 471-8000

HOLY CROSS HOSPITAL

WOMEN'S HEALTH SERVICES

Expect to be Surprised!

Holy Cross Hospital • 2701 West 68th Street • Chicago, Illinois 60629 • (312) 471-8600

HOLY CROSS HOSPITAL IS SPONSORED BY THE SISTERS OF ST. CASIMIR

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453

BALYS BUDRAITIS
Patamauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3871
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

Century 21 **KMIECIK REALTORS**
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus, kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai patarnaus. Įkainavimas, veltui.

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuterijr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkaime ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

Prie 66 St. ir Kedzie Ave. išnuomojamas 3 kamb. butas. Šiluma ir visi virtuvės įrenginiai. \$350. Tel. 708-425-7160.

HELP WANTED

Needed experienced people for cleaning. Will train if needed. Must have a car. **Page Nad, 708-504-7172.**

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.

MOVING—KRAUSTYMAS

Profesionalus patarnavimas priimanomis kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreipkitės:

Gediminas: tel. 312-925-4331

Banking TELLER

(Full time and Part-time positions) Applicants must possess good communication skills and enjoy working with customers. Previous banking and computer experience is a plus. Salary commensurate with experience, plus competitive benefits. Qualified applicants apply at:

Lemont National Bank
310 Main St.
Lemont, IL 60439
(708) 257-2241

sekmadienį, liepos 23 d.

Nek Pr. Marijos Seserų
vienuolyno sodyboje
PUTNAM, Connecticut

METINIS PIKNIKAS Lietuvių Susitikimo Šventė

11:00 Koncelebruotos ŠV. MIŠIOS
Pagrindinis celebrantas: Tėv. Julius Sasnauskas, OFM
(Naujai įšventintas Toronte per Sekmines)

12:00 VAIŠĖS, užsiėmimai

3:00 Neringos stovyklauotojų PROGRAMA

Vėliavų nuleidimas

4:00 MALDOS VALANDĖLĖ už Lietuvą

4:30 Didžiųjų dovanų TRAUKIMAS

UŽKANDŽIAI prieš kėlonę namo

Atvykite pabendrauti ir pasidžiaugti - pasikvieskite ir savo draugus!

NUO DUSIOS IKI TIBERIO I tomas. Vingiuotas mano gyvenimo kelias biografiniuose atsiminimuose. 1912-1960. 443 psl. Knygos kaina \$10.00. Užsakant paštu, persiuntimo išlaidoms pridedama \$2.50. Illinois gyventojai dar prideda Sales tax \$0.88.

NUO DUSIOS IKI TIBERIO II tomas. Atsiminimai apima 1960-1970 metų laikotarpį. 428 psl. Knygos kaina \$10.00. Užsakant paštu, persiuntimo išlaidoms pridedama \$2.50. Illinois gyventojai dar prideda Sales tax \$0.88.

NUO DUSIOS IKI TIBERIO III tomas. Atsiminimai apima 1970-1979 metų laikotarpį. 390 psl. Knygos kaina \$10.00. Užsakant paštu, persiuntimo išlaidoms pridedama \$2.50. Illinois gyventojai dar prideda Sales tax \$0.88.

Užsakant visus 3 tomus mokama papigintai: \$15.00. Užsakant paštu persiuntimo išlaidoms pridedama \$4.00 Illinois gyventojai dar prideda Sales tax \$1.31.

Knygos užsakoma: **DRAUGAS, 4545 West 63rd St., Chicago, IL 60629.**

SOLIDŽIAI LAIMĖJO?

Ketvirtadienio (š.m. birželio 29 d.) „Drauge“ skaičiau džiugią žinią, kad Lietuvos krepšininkai Europos pirmenybių žaidynėse „solidžiai“ nugalėjo Švediją. Tikėjausi, kad toliau turėtų būti parašyta taip: „Šiuo viningumu Lietuva standina A grupės sekundinėje vietoje...“ Aš jau pradėdau ne tik priprasti, bet ir suprasti šią „naują“ lietuvių kalbą... Visgi Rimas Gaška labai „kietai“ korespondencijas rašo.

Dalia Stankaitienė
Chicago, IL

JEIGU TO DAR NEPAKANKA

„Drauge“, birželio 27 d., Nr. 123, Vytautas Kutkus straipsni, pavadinęs „Daugiau altruizmo, mažiau egoizmo“: „...Per pastaruosius 5 metus pastebėjome, kaip šalta ir mus žiūri Lietuvoje gyvenantys lietuviai. Nėra pasitikėjimo. Tačiau, jei mes pradėsime eiti, ištiesdami jiems savo pagalbos ranką, tad ir pasitikėjime atmosfera pasikeis...“

Norėtusi paklausti V. Kutkų, argi jis nėra girdėjęs apie šimtus pilnus įvairių gėrybių, išsiųstus į Lietuvą, talpintuvus, finansinę paramą, teikiama įvairioms vaikų, našlaičių, senelių bei kitokios negalės ištiesiems žmonėms, statomoms ar remontuojamoms bažnyčioms. Laisvės kovotojų paminklams ir pan? O kur dar pavienės, asmeninės parama dažnais siuntiniais ir pinigais savo giminiams ir draugams?

Tad jeigu viso to dar neužtenka, teks palaukti iki Vytautas Kutkus parašys straipsnį su nuorodomis, ką dar daugiau reiktų daryti, kad išgytume jų (Lietuvos lietuvių) „pasitikėjimą“ ir kad jie į mus „šaltai“ nužiūrėtų.

Petras Palys
Tobyhanna, PA

KAS GRIAUNA LIETUVOS ŽEMĖS ŪKĮ?

Dar ir dabar Lietuvoje tebeskleidžiama mintis, kad žemės ūkį sugriovė Vytautas Landsbergis. Perskaičiusi idomų Sauliaus Šimoliūno laišką: „Kur dingo Lietuvos žemės ūkis? („Draugas“, 05.16), prisiminiau vieno ūkininko pasakojimą.

Jis pradėjo ūkininkauti 1991 metais. Nusipirko kolūkio ūkinį pastatą (karvių ūkį), iš kurio beveik visi įrengimai buvo pasisavinti buvusios kolūkio administracijos. Didelio darbo ir pa-

stangų dėka sutvarkius ūkį, 1992 metų rudenį ūkininkas džiaugėsi, kad viskas eina gerai. Visos bėdos prasidėjo po paskutinių Seimo rinkimų. Valstybinės grūdų ir pieno perdirbimo imonės mokėjimą už produkciją atidėdavo iki pusės metų, „subankrutavo“ kuriam laikui miestelio pieno perdirbimo imonė ir pienu tekė pristatinti net 30 mylių atstumu. Praėjusių metų užaugintus kviečius grūdų perdirbimo imonė pripažino netinkamais maisto pramonei ir pasiūlė supirkti tik kaip pašarinius, žinoma, su dideliu kainų skirtumu. Ūkininkas, nenorėdamas su tokiu savo produkcijos įvertinimu sutikti, nuvežė grūdų pavyzdžius į Estiją. Ten jie buvo pripažinti tinkamais maisto perdirbimo pramonei, bet argi ūkininkas galėjo savo produkciją pristatyti į Estiją?

Tokiomis ir panašiomis pastangomis yra slopinama vietinio ūkio gamyba, o maisto produktai importuojami iš užsienio, suteikiant galimybę „saviems“ praturtėti. Kad tokiu būdu didėja ir užsienio skolos, vyriausybė dėl to galvos nelauko ir tik toliau vykdo „perestroiką“.

Janina Jurgaitienė
Venice, FL

PASIKEITĖ POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ LIGONINĖ

Teikti medicininę pagalbą politiniams kaliniams ir tremtiniams 1993 m. buvo paskirta buvusi sovietų karinė ligoninė, esanti Vilniuje, Sapiegos gatvėje. Šioje ligoninėje ir dabar tebėra gydomi buvę okupacinės kariuomenės kariškiai, o taip pat kolaborantai – sribai, KGB ir kitų represinių struktūrų darbuotojai. Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai atsiskaitė gydytis šioje ligoninėje.

„Mums gydytis vienoje patalpoje su okupantu ar kolaborantu yra didžiulė moralinė skriauda“, – kalbėjo konferencijoje politinių kalinių ir tremtinių delegatai. Jų balsą išgirdo Lietuvos Sveikatos apsaugos ministerijos vadovybė ir ministras A. Vinkus bei Vilniaus universitetinės „Raudonojo kryžiaus“ ligoninės vyr. gydytojas G. Degutis. Jie geranoriškai pasiūlė iš viso Lietuvos politinius kalinius ir tremtinius gydyti Vilniaus universitetinėje „Raudonojo kryžiaus“ ligoninėje. Dabar politiniai kaliniai ir tremtiniai gali su įvairiais susirgimais, bet kada, be atskiro siuntimo, čia kreiptis. Gaila, kad ligoninė, turėdama įvairaus profilio gydytojų skyrius, yra nepakankamai aprūpinta šiuolaikiniais įrengimais ligų diagnostavimui (pvz.: trūksta gastrofibroskopų, elektrokardiografų, kolonoskopų ir

Philadelphia apylinkės BALFo skyrius šių metų birželio mėn. išsiuntė tris talpintuvus, susidedančius iš 2,219 siuntinių, Panevėžio Tremtinių draugijai ir kitoms, pagalbos reikalingoms, organizacijoms. Nuotraukė – BALFo valdyba su talkininkais prie pakrauto vagono. Nuotr. R. Jako

kitų būtinų prietaisų), o taip pat vaistais ir kitais reikmenimis.

Užsienio lietuvių nuoširdi užuojauta ir materialinė parama Lietuvos žmonėms yra labai svarbi ir vertinga. Tačiau taip pat yra labai svarbu, kad toji parama pasiektų tikrąjį adresatą ir būtų sunaudota pagal paskirtį. Politiniai kaliniai ir tremtiniai yra okupacijos aukos, kovoję ir nukentėję dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės, todėl parama jiems bus priimta su ypatingai dideliu dėkingumu. Jei galėsime suteikti paramą politinių kalinių ir tremtinių gydymui pagerinti, prašytume ją adresuoti Vilniaus universitetinei „Raudonojo kryžiaus“ ligoninei, Žygimanto g-vė Nr. 3, 2001 Vilnius, faksas 629619, tel. 629127. Ligoninės atsisakytomoji sąskaita Nr. 1120110 yra Vilniaus „Aurabank“, kodas 260101701, valiutinė sąskaita tame pačiame banke Nr. 1250 70214. Siunčiant paramą, reikėtų nurodyti, kad ji yra skiriama politinių kalinių ir tremtinių gydymui.

Nuoširdžiai Jums aciū už teikiama paramą.

Balys Gajauskas
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos prezidentas

Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

PAŽEMINO IR IŽEIDĖ

„Draugo“ skaitytojai tikriausiai žino apie Kazlų Rūdos tikinčiųjų pastangas įamžinti vyskupą – kankinį V. Borisevičiaus atminimą, pavadinant jo vardu vieną Kazlų Rūdos gatvių. Nuo pastangų pradžios – 5 metai. Šioks toks jubiliejus. Kaip ir mūsų nepriklausomybei. Liūdnas paradoksas: nepriklausomaj šaly įamžinti vyskupo – kankinio, paaukojusio gyvybę už tą pačią nepriklausomybę, atminimą pasirodo, praktiškai beveik neįmanoma.

LIETUVOJE REIKIA TĖVO DIENOS

Birželio 17 d. „Drauge“ išspausdintas dr. Lino Sidrio straipsnis apie Tėvų dieną buvo labai geras, išsamus ir naudingas ateičiai Lietuvai, ir mums, krikščioniškais. Tėvo diena, kaip ir Motinos diena, yra garbinga šventė. Idomu, kad Lietuvoje, atrodo, daugiau garbinama Marija ir kai kurie šventieji, negu Dievas. Tačiau mes turime garbinti Dievą Tėvą, kuris sutvėrė ir mus, ir duoda mums žemiškąjį tėvelį. Dievas davė Marijai globeją – šv. Juozapą, kuris buvo šeimos žemiškasis tėvas Jėzui.

Šeima turi būti krikščioniška – ir Dievo kūrinys - o tėvas yra atsakingas už vaikus ir padeda motinai juos auklėti pagal Dievo žodį. Jeigu taip iš tikrųjų būtų, nebūtų tiek daug nelaimingų vaikų ir našlaičių, išlaikomų valdžios institucijose. Dievas yra gailingas. Jis myli savo vaikus ir jų šeimas.

Ramutė Alminienė
Bloomington, IN

LIETUVOS VALDŽIA ATŠALDĖ IŠEIVIJOS. LIETUVIŲ MEILĖ

Dr. Vytautas Bieliauskas, „Draugui“ duotame pokalbyje (birželio 28 d.) pažymėjo: „Jau kuris laikas pasitaikė atveju, kad užsienio lietuviai pasiekę pensijos amžių, norėjo grįžti į Lietuvą baigti savo gyvenimą. Deja, ten atvykę greit pastebėjo, kad jie nėra pageidaujami ir dėl to grįžo atgal į užsienį“.

Lietuviška patarlė sako, lazda turi du galus. Mano nuomone, užsienio lietuviai yra nemęs-

I. Karmis ir G. Veinbergaitė su kunigu A. Gobiu. M. Vilkomirsko nuotr.

MIRĖ KUN. ANTANAS GOBIS

Rokiškyje š.m. birželio 13 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė kun. Antanas Gobis, sulaukęs 89 m. Kilęs iš Švenčionių apylinkės. Gimė vargonininko šeimoje 1906 m., kunigu išventintas 1937 m. Panevėžyje. Daug metų dirbo Panevėžyje, šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, vikaro pareigose. 1947 m. paskirtas klebonu Zarasuose, vėliau dirbo Kamajuose ir 1981 m. ėjo klebono pareigas Adomynėje. Sveikata sušlubavus, 1982 m. iš klebono pareigų pasitraukė ir dirbo altarista Rokiškyje, kur ir gyveno iki mirties.

Už vokiečių okupacijos metu išgelbėtą ir globotą žydų kilmės mergaitę, 1990 m. jam buvo suteiktas Izraelio ordinas. Ordine išskirti žodžiai: „Jei išgelbsti vieną sielą, gelbsti visą pasaulį“. Jo išgelbėta Judita Zakšteinaitė-Vainbergienė jau buvo mirusi, tačiau velionės vyras, Šlioma Veinbergas, sūnus Ilanas Karmis (Zalmanas Veinber-

gas) ir duklė Golda Vainbergaitė-Tatz, pasižymėjusi konkursų laureatė pianistė, jam įteikė ordiną.

Kun. Antanas Gobis pasižymėjo dideliu muzikalumu, tad ir jaunuose žmonėse pastebėjęs panašius gabumus, skatino juos puoselėti, neretai pats prie to konkrečiai prisidedamas. Pokario metai buvo ypač sunkūs, priverė jį dažnai slapstytis bei aiškintis Kulto departamente, už uoliai atliekamą ganytojišką darbą. To nepaisant, jis stengėsi kunigo pareigas sąžiningai atlikti ir jautriai ištiesti pagalbos ranką nelaimingiesiems. Nors būdamas jau silpnos sveikatos, atidarė savo namus tėvų atmetiesiems Obelių internatinės mokyklos auklėtiniams. Čia jie praleisdavo savaitgalius ir atostogas, čia buvo jų namai.

Gavęs Izraelio medali, kun. Antanas Gobis, išsireiškė, jog tai nereikalinga, nes „žmogus visada turi gelbėti kitą žmogų“ be pagyrų, be medalių, tyliai... Toks buvo jo šviesus gyvenimas. A.S.

labai norėjo, kad ta proga rajono savivaldybės taryba pagaliau patenkintų prašymą. Kreipėmės pagalbos į prel. A. Svarinską, kuris stengėsi mums padėti. Birželio 28 d. kunigas Tadas Vallianas buvo nuvykęs į Marijampolę, maldavo rajono merą P. Povilonį patenkinti tikinčiųjų reikalavimą. Bet tai buvo šaukiančiojo tyruose balsas. Išgirdo mero pasamprotavimus, kad tai esą labai pavojinga, kad dabar techniškai neįmanoma ir pan. Tą pačią nomenklatūrinę dainelę mes girdėjome 5 metus iš senosios valdžios. O juk meras (primenu – konservatorius) puikiai žino, kad yra prezidento dekretas dėl rezistencijos dalyvių atminimo įamžinimo. Nuo liepos 2 d. Kazlų Rūdos klebonas Tadas Vallianas žada pradėti maldos akcija už vyskupo atminimo įamžinimo įgyvendinimą.

Algimantas Lelešius
Kazlų Rūda

LANGAS Į AMERIKĄ

Rašydamas Jums pirmą kartą, norėčiau padėkoti už idomų leidinį. Labai džiugu skaityti Jūsų laikraštį, iš kurio sužinojome apie užsienio lietuvių gyvenimą. „Drauga“ retkarčiais gauname per bažnyčią, nes užsakyti ji mums per brangu.

Labai džiugu, kad pas Jus, Amerikoje, leidžiama nemažai lietuviškų knygų apie Lietuvą. Idomu būtų paskaityti prof. Jankauskai „Nepriklausomos Lietuvos istorija“, bet – vėlgit – tos finansinės problemos. Na, bet tai juk laikini dalykai. Gal greit ir mes tapsime turtingesni, nes Lietuva žengia dar tik pirmuosius nepriklausomybės gyvenimo žingsnius. Kadangi Amerikoje draugų bei giminių neturiu, tai Jūsų laikraštis man yra langas į pasaulį ir Ameriką.

Albinas Sabaitis
Alytaus rajonas

„DAINA“ DĖKINGA

Praėjo „Dainavos“ ansamblio 50 m. jubiliejinis koncertas ir iškilmės. Ansamblis yra laimingas, įvykęs šį garbingą jubiliejų. Kiekvienas renginys atneša gerų nuotykių, kartais ir prastesnių. Deja, yra neįmanoma visada visus patenkinti. Sunku atlikti tokius didelius užsimojimus be klaidų ar kokių nesuipratimų. Ansamblis džiaugiasi, kad turėjo puikią progą pabendrauti su visuomene. Jautėme šilumą, meilę ir dosnumą. Taip, yra tiesa, kad šiais laikais nepigu ir nelengva išlaikyti ansamblių. Profesionaliai pagalba, darbo jėga bei kitos išlaidos sudaro nemažą sąmatas. Tačiau nemažiau kaip 50 ansamblių bei valdybos narių aukoją savo laiką ir jėgas choro gyvavimui. Meno vadovai įveda daug sielos, pasiruošimo ir pasišventimo ne vien tik repetitijų metu, bet ir kitu savo laisvalaikiu. Už visa tai riekومت nebus įmanoma jiems tiksliai atsilpyginti.

Ansamblis yra giliai dėkingas visam Jubiliejiniam komitetui ir ypač jo pirmininkei Irenai Kriaučiūnienei už visą darbą, rūpestį ir talką ansambliui, ruošiant šią iškilmingą šventę. Ansamblis taip pat taria nuoširdžiausi aciū Jums, mieli lietuvi, kad mūsų niekuomet nepamirštate. Jūs suprantat mūsų kilnius norus išlikti gyva lietuvių šaka išėjimoje ir visuomet remiate mus, kad galėtumėm toliau tęsti lietuvišką veiklą.

Jūsų gausus dalyvavimas koncerte mus visus sujaukino ir įrodė, kad vis dėlto ansamblis dar yra reikalingas, kad nenuoltume nuo savo tautos šaknų. Su Jumis kartu „Dainavos“ ansamblis žengs į naują rytojų ir švės dar daug jubiliejų.

Lietuvių Meno Ansamblio „Dainava“

A.†A.

JUOZAS DAMBRAUSKAS

Gyveno Brookfield, IL. Mirė 1995 m. liepos 12 d., 5 val. p.p., sulaukęs 83 metų. Gimė Lietuvoje. Amerikoje įgyveno 45 m. Nuliūdė liko: žmona Zofija Vasiliauskaitė; sūnūs – William ir Bruno; mirusio dėdės dukra Elena Patkauskienė su šeima.

Velionis pašarvotas penktadienį, liepos 14 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St. Laidotuvės įvyks šeštadienį, liepos 15 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto bus atlydėtas į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje bus aukojamas 9:30 val. ryto gedulingos šv. Mišios už velionio sielą. Po Mišių velionis bus palaidotas šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdė žmona, sūnūs ir kiti giminiai.

Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 312-476-2345 arba 800-994-7600.

A.†A.

DAIVAI ŠILINGAITEI

mirus, mieloms sesutėms GALINDAI ŠILINGAITEI ir LAIMAI VANSUSKIENEI Chicagoje, DANGUOLEI RADZEVIČIENEI Kanadoje, SAULENEI PUSDEŠRIENEI, RUSNEI KUBILIENEI ir VINGRAI RUPINSKIENEI Australijoje reikiame nuoširdžią užuojautą ir kartu su jumis liūdimė.

Onutė ir Juozas Briedžiai

A.†A.

ELEONORAI VELŽIENEI

mirus, vyrą, idėjinį bendruomenininką VLADĄ VELŽĄ, dukras ir jų šeimas liūdoje netektyje užjaučia

Santa Monica – Vakaru Los Angeles LB apylinkė

Vytauto Didžiojo universitete Išeivijos centro atidarymo iškilmėse, vykusiose 1995.04.27 d., Edmundas Kulikauskas ir Rūta Kvilytė-Kulikauskienė. Nuotr. Alvydo Vaitkevičiaus

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Jūrų šaulių kuopa „Klaipėda“ rengia tradicinę Jūros diena liepos 23 d., sekmadienį, Union Pier, Michigan. „Gintaro“ vasarvietėje bus dienos atidarymas ir vėliavų pakėlimas 10:30 val. ryte; 11 val. pamaldos. Po pamaldų, jei sąlygos leis, žuvusių Lietuvos jūreivių ir šaulių pagerbimas – vainiko nuleidimas ir Michigano ežero bangas. 1 val. po pietų dalyvaujama Čikagos ramovėnų rengiamose nepriklausomos Lietuvos Respublikos prezidentų pagerbimo apeigose International Friendship Gardens, Michigan City, Indiana. Visuomenė kviečiama dalyvauti. Dienos programa vykdoma Michigano laiku.

Jonas Antanas Adleris, Mobile, AL., siūsdamas „Draugo“ prenumeratos mokestį, užsiskaidomas lietuviškų leidinių, neužmiršo laikraščio, dar pridėdamas 130 dol. auką. Jis savo laiško ištraukoje rašo: „Būtų klaidinga manyti, jog man reikės apsieiti be „Draugo“ laikraščio. Todėl ir įdėu 250 dol. pinigų sumą į voką“. Dievuli, duok turėti daugiau tokių rėmėjų su panašiais „vokais“. Dienraščio aukotojų linkime geros sėkmės tolimoje Alabamoje, nuosirdus aciū už dovana ir mielą laiškuči.

Vaclovas Momkus, Draugo fondo direktorių tarybos ir lešų telkimo komiteto narys, pakviestas vadovauti Draugo fondo pokylio Čikagoje ruošos komitetui. Pokylys vyks lapkričio 18 d. Jaunimo centro didžiojoje salėje, po metinio Draugo fondo narių suvažiavimo. Pokylio metu bus ir diplomų įteikimas fondo garbės nariams. Visi DF nariai ir rėmėjai kviečiami šią datą jau dabar pasizymėti ir pokylyje dalyvauti.

Ligija Tautkuvienė mokys tautinių šokių mokytojų studijų savaitėje Dainavoje. Registruotis pas Vidą (708) 598-8331 arba Reginą (708) 301-6410.

Nuo š.m. liepos 9 d. pasikeitė pašto – laišku siuntimo – kainos ir užsienį (vietinio pašto – laišku siuntimas pabrango jau anksčiau). Dabar laišku į Kanadą pirmą klase už pusę uncijos yra 46 centai, už unciją – 52 centai; atvirlaiškis (Post Card) – 40 c.; į Meksiką – pusės uncijos laiškas – 40 centų, už unciją – 46 centai, atvirlaiškis – 35 centai; į visas kitas užsienio valstybes, taigi ir į Lietuvą – pusės uncijos sunkumo laiško persiuntimas – 60 centų, vienos uncijos – 1 dol., atvirlaiškio – 50 centų aerogramas – 50 centų.

x Yra toks „Gintaro“ baras. Savaitgaliais neužsidaro. Ant scenos skamba gitaros, liejas šampanas ir alūs. Ateik ir tau bus gera! 2548 W. 69 St., Chicago. (sk)

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patars ir patarė, duodami komiso nuolaidą, **Albinas Kurkulis**, tel. 312-360-5530 arba jo sūnūs ir partneriai: **Andrius Kurkulis**, tel. 312-360-5531 ir **Paulius Kurkulis**, 312-360-5627, dirba su **Oppenheimer & Co., Inc.** Chicagoje. Iš kitur skambinkite veitui: tel. 1-800-621-2103. (sk)

ARAS ROOFING

Arvydas Kiela
Dengiamo ir taisomo
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

„Drauge“ nuolat randami išvykų ir gegužinių skelbimai. Mes labai noriai pasitarnaujame organizacijoms, kurios ruošia savo renginius, sukvičiame į sales publiką, kai rengiami koncertai, „labdariniai pietūs“ ar kiti svarbūs renginiai. Norime tik priminti, kad ir „Draugas“ ruošia gegužinę – liepos 30 d., sekmadienį, tėvų marijonų sode, Čikagoje (prie dienraščio patalpų). Nuosirdžiai prasome rezervuoti tą sekmdienį savo vieninteliui dienraščiui. Lauksime visų skaičiuojamų iš arti ir iš toliau, lauksime visų „Draugo“ draugų (net ir priešų, nors tokių jis nelabai daug turi). Atvykite!

Smagus „Subatvakaris“ – vasaros vidurio šventė, ruošiamą Jaunimo centre šį šeštadienį, liepos 15 d., 8 val. vak. (kavinėje). Groja Arūnas Augustaitis su savo muzikine grupe, pasirodys „Pupų Dėdė“ – A. Čiurlionis ir A. Blinstrubas. Bus įdomu ir linksma. Visuomenė kviečiama. Kavinė vėsinama.

„Margutis“ rengia pianistės Mūzos Rubackytės koncertą jau šį sekmadienį, liepos 16 d., 3 val. po pietų, Jaunimo centre. Nepaisant didelių karščių, varginančių Čikagą, salėje bus vesu, tikrai galima atsigaiivinti. Prie Jaunimo centro automobilams ir žmonėms bus saugu, nes veiks apsauga, o pasiklausyti Mūzos Rubackytės bus tikrai dvasinė puota. Jeigu kas norėtų įsigyti bilietus iš anksto, prašome kreiptis į „Margutis“ raštinę arba Leono Narbučio „Lion frame“ galeriją Čikagoje.

Šm. balandžio 30 d. įvyko „Žibuvelio“ mokyklėlės apžiūrejas, ir naujų mokinių registracija. Čia būsimoji mokyklėlės auklėtinė Žiži Bagdady susipažįsta su žaidimais. Nuotr. Irenos Senkevičienės

x „Atviro žodžio forumas“ tęsiasi. Dr. Kazys Bobelis, Lietuvos Respublikos seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas, Lietuvos delegatas į Europos Sąjungos ir Bendradarbiavimo konferenciją (Helsinkio Baigiamasis Aktas) kalbės apie Lietuvos užsienio politiką ir pilietybės atgavimo bendradarbiavimą. Forumas vyks penktadienį, liepos 21 d., 7:30 v.v., Bodių menėje, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Visus kviečia „Saulutė“, Lietuvos vaikų globos būrelis. (sk)

x TRANSPAK praneša, kad siuntinių į Lietuvą kainos pakeliamos 10 centų už svarą. Paimant siuntinius Detroito, kaina už svarą pakeliamą 20 centų. **Transpak**, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772. (sk)

EVANGELIKŲ-LIUTERONŲ IŠEIVIJOS BAŽNYČIOS SINODAS

Lietuvių evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčios aštuntasis sinodas šį kartą, pasirinkęs mintį – „Vienas kūnas – daug narių“, po keletos metų buvo vėl susirinkęs Amerikoje. Sinode, š.m. birželio 23-25 d., dalyvavo ne tik atstovai iš vietinių Čikagos, bet ir iš visų kitų Kanadoje ir Vokietijoje esančių parapijų bei pavienių jų vienetų. Sinodo priėmė, kaip ji save 1910 m. gruodžio 4 d. steigimo metu pasivadino, buvo „Ziūno lietuviška liuteriška parapija – nepamainyto Augsburgio išpažinimo“ Oak Lawn, Illinois valstijoje. Kadangi nuo pat praėjusio šimtmečio Čikagoje gyvenantys evangelikų-liuteronų tikybos lietuviai iki minėtos datos neturėjo nuosavos parapijos ir nuolatinio dvasininko, maldai rinkdavosi privačiuose namuose. Dievo Žodžiu, su šv. Vakarienes šventimu, jiems kartais pasitarnaudavo iš Collinsvilles atvykstantis kun. Martynas Keturakaitis, kuris anksčiau dvasiškai aptarnaudavo ir Philadelphiaje, Pensilvanijos valstijoje, buvusią parapiją. Kun. Martynas Keturakaitis, buvęs knygnešiu spaudos draudimo laikais Lietuvoje, ir už lietuviškos spaudos platinimą rusų ištreimas į „užkaukazi“, iš kur vėliau per Turkiją ir Lietuvą pasiekė Ameriką. Čia jis visą laiką dirbo savo tautiečių tarpe, iki šių dienų išlikęs tik mirties St. Louis miesto gatvėje. Nors Ziono ev. liut. parapija ne taip jau jauna, bet prieš keletą metų išsikėlusį už Čikagos miesto ribų į Oak Lawn, ji turi ne tik naują bažnyčią, bet ir jaukias patalpas parapijos veiklos vystymui, kuriose ir vyko dabartinio sinodo posėdis.

Sinodas buvo pradėtas iškilmingomis pamaldomis Ziono bažnyčioje, parapijos klebonui kun. Jonui Juozapaičiui atliekant liturgiją ir vysk. Hansui Dumpiui pasakant pamokslą. Pamaldų metu buvo prisiminti mirusieji – kun. Fricas Skerys ir visi kiti praėjusiam sinode dalyvavę ir mirę sinodalai. Pamaldoms pasibaigus, po Ziono parapijos Moterų draugijos narių paruoštų pietų, prasidėjo posėdis. Vysk. Hansas Dumpys posėdžio pradžioje paaikšindamas kokių būdu kiekvienas sinodas gali pareikšti savo asmenines mintis. Priėmus dienotvarkę, po sinodalų bei svečių prisistatymų, buvo sudaryti darbo komitetai. Tada sekė sveikinimai žodžiu. Pirmais sinodą pasveikino Ziono parapijos klebonas kun. Jonas Juozapaitis, savo parapijos bei „Svečių“ redakcinio kolektyvo vardu; kun. Valdas Aušra, igaliotas visos Lietuvos evangelikų-liuteronų bažnyčios, ir savo vardu sakdamas: „ne vien mes, lietuviai liuteronai, bet reformatai ir katalikai, esame vieni su paties kūno nariai“. Kungis Tamara Kelerytė-Schmidt perdavė Vokietijoje esančių lietuviškų ev. liut. parapijų sveikinimus. Kanadoje esančios Išganytojo parapijos vardu sveikinimus perdavė jos pirmininkas Ernestas Steponas, o Californijos lietuvių protestantų sąjungos vardu – dr. Povilas Švarcas. Kun. Erika Dilytė-Brooks sveikino lietuvių evangelikų-reformatų išėivijos bažnyčios, jos superintendantu kun. Povilo Dyllo, bažnytinės kolegijos prezidentės Halinos Dilienės ir savo vardu, apaštalo Pauliaus žodžiais romiečiams: „Be to mes žinome, kad su tais, kurie myli Dievą, Jis veikia visuose dalykuose, kad įvykdytų gerą“. Kasparas Vaišvila, Tėviškės parapijos tarybos pirmininkas, linkėjo visiems „dirbti Dievo garbei ir parapijų gerovei“.

Vilius Trumpjonas, Mažosios Lietuvos lietuvių draugijos pirmininkas, pabrėžė savo sveikinimo žodžiais evangelikų-liuteronų bažnyčios didelį įnašą į dvasinį ir kultūrinį lietuvių tautos gyvenimą, linkėdamas visiems taikingų ir sėkmingų nutarimų. Tarp raštiškų sveikinimų paminėti metodistų kun. Kosto Burbulio iš Čikagos, bei Martyno Kleinaičio, kun. dr. E. Gerulio ir dr. Irenos Macytės-Macionienės iš Floridos. Iš Lietuvos ambasados Washington, D.C., ambasadorius Alfonsas Eidintas linkėjo „sinodui gero darbo“.

Po to vyko pavienių parapijų pranešimai. Vysk. Hansas Dumpys padarė pradžią – pranešimu apie išėivijos bažnyčios bendrą padėtį ir apie jo paties eitas pareigas. Apgailėstavo, kad jo pastangos aplankyti ir visus išėivijos bažnyčios valdybos narius Vokietijoje, nesulaukė pritarimo, kai kuriems nariams atsiskyrus nuo teisėtose lietuvių evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčioje. Jis kvietė „atsiskyrusius brolius ir seses pripažinti teisėtai išrinktą išėivijos bažnyčios vadovybę Vokietijoje ir dalykiškai bendradarbiauti su ja mūsų bažnyčios labui“. Iki šiol ev. liut. išėivijos bažnyčia esanti atstovaujama vietiniame, tautiniame ir tarpautiniame forume, vienur ir kitur pasisakant „dėl efektingos pagalbos teikimo Lietuvai“. Be to esąs gautas patvirtimas, sakė vysk. Hansas Dumpys, apjungti Lietuvos ir išėivijos bažnyčias viena bendra vadovybe. Jo nuomone, toks pasiūlymas turis kilti iš Lietuvos esančios bažnyčios pusės. Iki to laiko išėivijos bažnyčia esanti pasiryžusi (kiek galėdama) ir toliau teikti Lietuvos bažnyčiai reikalingą dvasinę ir materialinę paramą. Be viso to jis, kartu su Mažosios Lietuvos draugijos pirmininku Viliumi Trumpjonu, esąs kvietiant atstovauti išėivijai pirmosios lietuviškos knygos įamžinimui sudarytame organizaciniame komitete, išgarsinant ją išėivijos lietuvių spaudoje ir renkant aukas Martyno Mažvydo paminklo statybai Klaipėdoje.

Vysk. Hansas Dumpys baigė savo pranešimą dėkojimu visiems bažnyčios darbuotojams už darbą ev. liut. išėivijos bažnyčioje, kartu visiems primindamas neapleisti savo, ypač vyresnio amžiaus, žmonių, pasitaraujant jiems Dievo Žodžiu, šv. Vakarienes teikimu ir sielovada, kaip Jėzus Kristus įsakė.

Ernesto Stepono pranešimu, Toronte, Kanadoje, esančioji Išganytojo parapija daranti žygius susirasti naują dvasininką. Šiuo laiku pamaldas laiko kun. Algimantas Žilinskas ir teologijos studentė Helga Lorencaitė-Marczinski. Parapijos pirmininko Ernesto Stepono metinis raportas buvęs įteiktas vysk. Hansui Dumpiui. Montrealyje, kaip pranešė kun. Algimantas Žilinskas, esą evangelikų-liuteronų tikybos lietuviai išjungę ir vietines nelietuviškas parapijas, bet nors porą kartų metuose dar dalyvauja lietuviškose pamaldose. Kaip dr. Irena Macytė-Macionienė raštiškai pranešė, Floridoje lietuviškos pamaldos vykstančios nereguliariai, į jas atsilanko ir katalikų tikybos žmonių, nors esą „sunku rasti net kas per pamaldas rinkti aukas arba uždegti altoriaus žvakės...“, lyg būtų cituojami Rytprūsių rašytojos Agnės Miegel sukurtos poemos žodžiai, sukurti apie jos šalį ištikusią maro epidemiją. Parapijos padėtis gal kiek geresnė Californijoje, kaip apibūdino dr. Povilas Švarcas, kur ypač aktyviai pasireiškia Jonas Pauperas ir jo žmona Waltraud. Vokietijoje šiuo laiku esančios 8 evangelikų-liuteronų lietuviškos parapijos, turinčios arti

Čikagos lit. mokyklos mokiniai savo mokyklos ruoštoje šventėje Jaunimo centre. Nuotr. Vlodo Žukausko

250 narių, pranešė kun. Tamara Kelerytė-Schmidt. Jose laikomos reguliarios pamaldos lietuvių kalba, nors šiaip jos integruotos į vietines vokiečių parapijas. Pamaldose dalyvauja ir katalikai, kad susijęs, pabendravus, nes esą „Dievas tas pats“. Parapijos nyksta. Viena išimtis – Hagen miestas, kur atsiranda iš Lietuvos atvykstantio jaunimo. Nuo išėivijos bažnyčios atsiskyrusiai grupei Vokietijoje vadovauja kun. Klumbys. Atsiskyrusioji išėivijos bažnyčios šaka, su kun. R. Klumbiu, nematanti reikalo veikti kartu su Amerikoje esančia evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčia. Tuo reikalu sinodo metu buvo išleistas atskiras pareiškimas.

Lietuviškų parapijų gyvumas Čikagos apylinkėje dar judrus. Ziono parapijoje veikia Moterų draugija, choras, sekmdieninė mokykla. Sekmdieninės pamaldos vyksta anglų ir lietuvių kalbomis. Vargonininkas: muz. Werner Chesna, choro dirigentas: Helmut Stefan. Ilgametis Ziono parapijos klebonas yra kun. Jonas Juozapaitis.

Apie Tėviškės parapiją ir jos veiklą pranešė jos pirmininkas Kasparas Vaišvila. Taip pat ir čia veikia Moterų draugija, choras, sekmdieninė mokykla. Sekmdieninės pamaldos vyksta kas sekmdienį lietuvių kalba ir kartą mėnesyje anglų kalba. Prieš porą metų iškilmingai pažymėta Tėviškės parapijos 40 metų sukaktis, Arvydo Renecko susuktas dokumentinis filmas, kuriam ruošiamas angliškasis tekstas. Parapijos ilgametis vargonininkas: muz. Arūnas Kaminskis. Parapija dar gerai laikosi. Jos klebonu yra vysk. Hansas Dumpys.

Išklausius saskirų parapijų veiklos, o taip pat ir sekretoriaus, išdindiko ir revizijos komisijos pranešimų, vyko pirmoji Biblijos valandėlė su diskusijomis, pagal 1. korintiečiams skirtą 12-ji skyrių: „Vienas kūnas – daug narių“. Valandėlę pravedė prof. dr. kun. Algirdas Jurėnas, vienas iš dabartinių Biblijos vertėjų. Devintą simpoziumo metu buvo aptarta Lietuvos Bažnyčios padėtis, išėivijos ir Lietuvos bažnyčių santykiai bei jų bendradarbiavimas, kurį pravedė kunigai Valdas Aušra ir Tamara Kelerytė-Schmidt. Tuo ir bendra malda užsibaigė pirmoji sinodo darbo diena.

Antroji sinodo diena vėl buvo pradėta malda. Po to vyko kun. Valdo Aušros „Kryžiaus Teologijos“ paskaita ir diskusijos. Tolimesnėje dienotvarkės eigoje paaikškėjo rinkimų rezultatai: vyskupo, Vyriausios Bažnyčios tarybos ir kitoms pareigoms. Pagal balsų daugumą vysk. Hansas Dumpys buvo vėl perrinktas lietuvių evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčios vyskupu.

Naujo giesmyno išleidimo reikalu sinodas pasisakė už jo išleidimą išėivijoje. Giesmyno leidimo komisijos pirmininku patvirtintas kun. Jonas Juozapaitis. „Svečio“ žurnalo leidimas bus tęsiamas, kol jo leidimui bus lėšų. Prof. dr. kun. Algirdo Jurėno naujasis Biblijos vertimas turi pasirodyti dar šiu metų gale. Martyno Mažvydo paminklo statybos reikalui kalbėjo Vilius Trumpjonas, paaikšindamas, kad paminklo statybai suaukoti pinigai bus perduoti komitetui Lietuvoje, nei vieno cento nepanaudojant administracinius reikalams. Priėmus rezoliucijas, buvo nusiųsti laiški kai kuriems angliškai kalbantiems dvasininkams, Lietuvos katalikų bažnyčios vadovybei, Lietuvos evangelikų-liuteronų bažnyčios konsistorijai, kun. dr. Jonui Kalvanui, ir per Povilą Algimantą Jašinską, evangelikų-reformatų kolegijos pirmininką, tuo pačiu laiku Lietuvoje susirinkusiam jo bažnyčios sinodui.

Didžiausia padėka buvo išreikšta Ziono parapijos klebonui kun. Jonui Juozapaičiui už labai rūpestingą priėmimą ir „Rūtos“ moterų draugijai už nuosirdų vaisingumą. Kadangi ateinančių metų lapkričio 10-11 d. sueis 50 metų nuo pirmojo lietuvių evangelikų išėivijos bažnyčios bendro sinodo suvažiavimo Lebenstedte, Vokietijoje, Vyriausiai Bažnyčios tarybai palikta nuspręsti, kur šį minėjimą pravesti ir kur ateinantis sinodas turėtų rinktis.

Aštuntasis evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčios sinodas baigėsi birželio 25 d. pamaldomis Ziono bažnyčioje su šv. Vakarienes šventimu. Liturgiją pravedė kun. Jonas Juozapaitis ir vysk. Hansas Dumpys, o pamokslą pasakė prof. dr. kun. Algirdas Jurėnas tema: „Tarnavimas Kristui – mūsų pareiga ir privilegija“ pagal šv. Luko 17:7-10. Šv. Rašto ištraukas skaitė: kun. Valdas Aušra, sisteminės teologijos studentas, kun. Tamara Kelerytė-Schmidt, lietuvių ev. liut. bažnyčios tarybos pirmininkė Vokietijoje ir kun. Algimantas Žilinskas, Queenway generalinis ligoninės sielovados departamento direktorius Etobicoke, Kanadoje. Su visų paminėtų dvasininkų palaiminimu ir visų pamaldų dalyvių akivaizdoje vysk. Hansas Dumpys pasižadėjo su Dievo pagalba ir toliau vykdyti lietuvių evangelikų-liuteronų išėivijos bažnyčios vyskupo pareigas. Pamaldų metu giedoję jungtinis Tėviškės ir Ziono parapijų choras, diriguojant mok. Helmut Stefan ir pianinu akompanuojant muz. Ričardui Sokui. Bendrai giedamoms giesmėms vargonais pritarė muz. Werner Chesna. Procesinio kryžiaus šėlėjū buvo Aleksander Šilgalis.

Sinodui pasibaigus, visi skirstėsi prie savo užduočių kaip šv. Dvasios nurodyta, tęsti toliau jiems numatytą darbą Viešpaties vynuogyne.

Valteris Bendikas

IŠ LTK FONDO VEIKLOS

Lietuvių Tautinės Kultūros fondo valdybos ir tarybos posėdis įvyko penktadienį, liepos 7 d., Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose. Posėdžio metu buvo nemažai pasitarimų įvairiais veiklos reikalais. Valdybos pirmininko pakviestas, inž. Jonas Jurkūnas, neseniai grįžęs iš Lietuvos, padarė išsamų pranešimą apie LTK fondo veiklą bei atliktus darbus Lietuvoje.

LTK fondo rengiamas išleisti istoriko Arvydo Anušausko „Lietuvių tautos sovietinis naikinimas 1940-1958 m.“ Knygos tekstas yra užbaigtas ir leidinys paruoštas spaudai. Numatoma spausdinti 2,000 egzempliorių.

Dėl LTK fondo finansiškai remiamo Represijų Tyrimo Centro Lietuvoje veiklos, buvo kalbėta su centro vadove Birute Burauskaite „Lietuvos gyventojų genocido“ knygų paruošimo ir išleidimo reikalais. Represijų Lietuvoje Tyrimo Centras išpareigojo išleisti papildytą ir pataisytą „Lietuvos gyventojų genocidas, 1939-1941 m.“, I t. leidinį iki šių metų pabaigos. Pagal dabar esančius duomenis, šis leidinys numatomas papildyti maždaug 3,000 naujų pavardžių (genocido aukų). Kitas leidinys – „Lietuvos gyventojų genocidas, 1944-1947 m. II tomas“ yra baigiamas paruošti spaudai ir numatomas išleisti 1996 m. pavasarį.

Buvo paminėta, kad šiuo metu vieno studento pragyvenimui, įskaitant mokslo bei kitas išlaidas, yra reikalinga vidutiniškai apie 10 litų dienai. Padėtis sunki jaunuoliams, siekiantiems aukštojo mokslo Lietuvoje. Šia tema buvo diskutuota su Rimantu Smetona, Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininku ir Kauno Vytauto Didžiojo universiteto studentų atstovais. Diskusijų metu buvo patarta studentų stipendijų bei paramos reikalais tiesiogiai bendradarbiauti su LTK fondo valdyba.

Po Jono Jurkūno pranešimo posėdžio dalyvių diskusijose vyravo lešų telkimo klausimas. Buvo nutarta, nedelsiant, š.m. rugpjūčio mėn., pravesti lešų telkimo vaju.

Lietuvių tautinis kultūros fondas yra įregistruotas JAV valdžios, kaip pleno nesiekianti organizacija, kuriai skiriamos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių. LTK fondo adresas yra: 1005 Sherwood Dr., La Grange Park, IL 60525.

Stasys Briedis

• Draugo fondas yra tiltas į „Draugo“ gyvybę.